

Pääallystö- lehti

2/2016 HUHTIKUU



Uudenlaisiin uhkiin on varauduttava

4 >

Sotilaat käskystä maailmalle

22 >



SUOMEN ALIUPSEERI 1930-44,
ASEMIEN 1945,
SAULI 1946-53,
ALIUPSEERI 1954-74,
TOIMIUPSEERI 1974-89.



PÄÄLYSTÖLIITON ÄÄNENKANNATAJA

86. vuosikerta
ilmestyy 6 kertaa vuodessa.
ISBN 0788-8554

PÄÄLYSTÖLEHTI 2016,

aineisto- ja ilmestymispäivät

numero	aineisto	ilmestyy
3	25.5.	15.6.
4	18.8.	7.9.
5	14.10.	2.11.
6	25.11.	15.12.

Aineiston voi toimittaa päätoimittajalle tai toimitussihteerille alla oleviin sähköpostiosoitteisiin. Toimitus päättää julkaisukynnyksestä. Kirjoittajat vastaavat omista kirjoituksistaan.

TOIMITUS:

Laivastokatu 1 b
00160 HELSINKI

PÄÄTOIMITTAJA:

Juha Susi
Puh. 040 301 9294
juha.susi@paallystoliitto.fi

TOIMITUSSIHTEERI:

Samuli Vahteristo
Puh. 050 561 1455
samuli.vahteristo@pp1.inet.fi

VAKITUISET AVUSTAJAT:

Marko Jalkanen
Puh. 040 301 9295
marko.jalkanen@paallystoliitto.fi

Antti Kymäläinen
040 828 2758
antti.kymalainen@kolumbus.fi

Jukka Mäkinen
Puh. 050 594 4613
jukka.makinen@paallystoliitto.fi

Arto Penttinen
Puh. 050 443 1409
arto.penttinen@paallystoliitto.fi

Matti Vihurila
Puh. 040 518 6672
matti.vihurila@hotmail.fi

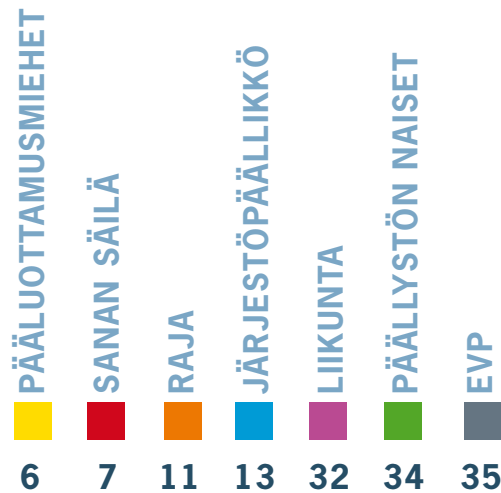
OSOITTEENMUUTOKSET:

040 301 9290
toimisto@paallystoliitto.fi

Taitto: Simo Nummi 040 532 5815
simo.nummi@mainosnummi.inet.fi

Painotalo Eura Print Oy

VAKIOPALSTAT



- 4** Kenraaliluutnantti Jaakko Kaukanen
- 10** Puolustusvoimille tuomio vuosilomakiistassa
- 11** Eläkkeelle, mutta millä ehdoin?
- 12** Liukuvan työajan järjestelmä jäihin
- 16** Merivoimat tarttuu haasteisiin
- 18** Sitouttamisjärjestelmä puhuttaa
- 24** Järjestöyhteistyö osaksi edunvalvontaa
- 26** Työtapaturma- ja ammattitautilaki uudistui
- 28** Sotilaiden kuulovammat ovat vähentyneet
- 30** Jäsenen oikeusturvavakuutus

Suomalaisia kriisinhallintajoukkojen sotilaita Libanonissa
Kuva: Emma Valli





Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen velvoite

Ulkoasiainministeriön johdolla valmisteltu lainsäädäntöhanke heijastuu virastojemme toimintaa ohjaaviin keskeisiin lakeihin kuten puolustusvoimista annettuun lakiin, asevelvollisuuslakiin ja rajavartiolaitakiin. Päälystöliitto on antanut lausuntonsa lainvalmisteluun liittyen ulkoasiain-, sisä- ja puolustusministeriöille. Liitto suhtautuu myönteisesti lainmuutoshankkeisiin, sillä keskinäinen avunanto mahdollistaa avun saamisen lisäksi kansallisten ja kansalaisten etujen turvaamisen.

Liiton lausuntojen keskeisin huolenaihe on se, millä ehdoilla henkilöstöä mahdollisiin operaatioihin tullaan kohdentamaan. Puolustusministeriön valmistelua on tehty pääosin noudattaen niitä periaatteita, joista sovittiin vuonna 2007, kun puolustusvoimista annettua lakia edellisen kerran muutettiin: *"Kansainvälisen avunannon mukaisiin tehtäviin käytetään ensisijaisesti niitä henkilöitä, jotka ovat ilmoittaneet halukkuutensa näihin tehtäviin sekä toisaalta henkilöstöön sovelletaan tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annettua uutta lakia"*.

Vaikka lähtökohta lakien muuttamiselle on perusteltu ja oikeutettu, niin kaikki asiat eivät ole kunnossa pelkän lainsäädännön kautta. Vuoden 2007 valmistelussa todetaan, että *"selvityksen perusteella yhteisesti sovitut muutokset palvelussuhteen ehtoihin toteutetaan virkaehtosopimusjärjestelmän mukaisesti"*. Nyt tehtävällä lainmuutoksella mahdollistetaan myös se, että suomalainen sotilas tai rajavartiolaitos voi joutua tilanteeseen, jossa *"henkilöstön toimivalta tehtävän suorittamiseen sekä oikeus käyttää tehtävän kannalta välttämättömiä voimakeinoja perustuisivat kansainväliseen oikeuteen ja avun pyytäjän määritykseen"*. Eli olemme täysin uudessa tilanteessa suhteessa esimerkiksi voimassa oleviin virka- ja työehtosopimuksiin, jotka on laadittu normaalia rauhanajan palvelusta silmällä pitäen. On täysin välttämätöntä, että virastotyönantajat kutsuvat järjestöjen edustajat "lulusille", joiden tarkoituksena on käydä sopimuskokonaisuudet läpi yhdessä ja tarkastella eri sopimusmääräysten

soveltuvuus ulkomaanpalvelukseen nykyistä laajamittaisemmin. Tarkasteluun on otettava myös ne periaatteet, joiden perusteella määritetään kansainvälisen avunannon ja kriisinhallintapalveluksen eroavaisuudet, ettei synny ns. harmaata aluetta operaatioiden toimeenpanoon liittyen. Uskoakseni on kaikkien etu, jos edellä mainitut asiat ovat ennalta määritellyt, jolloin virkamiesten ei tarvitse miettiä niitä lähtiessään tehtäviin päätetyllä tavalla.

Lainmuutokseen liittyy osaltaan myös huolestamme siitä, että tällä hetkellä Puolustusvoimien toimintamenorahoituksessa on vuodesta 2016 eteenpäin merkittävä vaje, ja säästöjä haetaan kovalla kädellä. Muun muassa henkilöstömenoista tavoitellaan vuosina 2016 - 2020 lähes 60 miljoonan euron säästöjä. Nyt, kun Suomen yleinen taloustilanne näyttää yhä huonolta, on valtion taloudellisilla resursseilla vaikutusta pitemmän ajan puolustusmäärärahoihin. Silti Lissabonin sopimuksen EU:n yhteisvastuu- ja keskinäisen avunantolausekkeiden velvoitteita ollaan tässä tilanteessa sysäämässä osaksi puolustusvoimien tehtäviä eli jälleen lisää tehtäviä ilman riittävää resursointia. Lakiehdotuksissa mainitut velvoitteet "virka-apulähtöisestä" toiminnasta antavat sen kuvan, että virastoilla olisi jo nykyisellään valmius antaa lähes kaikentyyppistä apua – näinhän asia ei todellisuudessa ole. Uudentyyppisiä tehtäviä ei ole voitu mitenkään huomioida toimintaresursseissa eikä esimerkiksi hallintoyksiköiden henkilöstökokoonpanoissa. Lakiehdotuksen sisältämät kansainväliset tehtävät ovat pahimmillaan poissa päivittäisistä kotimaan operatiivisen valmiuden ylläpitotehtävistä tai varusmieskoulutuksesta. Yhteenvetona on todettava, että uusien velvoitteiden myötä toimintamäärärahaileikkauksia, henkilöstökokoonpanoja ja "joukkopoleja" on tarkasteltava asetettavien vaatimusten mukaisesti uudelleen.

Sakari Vuorenmaa
Puheenjohtaja

PÄÄLYSTÖLIITTO RY.

Laivastokatu 1 b, 00160 HELSINKI • www.paallystoliitto.fi • toimisto@paallystoliitto.fi • 040 301 9290 • (09) 726 2299 (faksi)
Toimisto avoinna arkin 9.00–15.00. • s-posti: etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi

Puheenjohtaja Sakari Vuorenmaa 040 301 9291, 0299 500 783. Järjestöpäällikkö Arto Penttinen 040 301 9292, 050 443 1409.
Järjestösihteeri Anja Mustajoki 040 301 9290, Järjestösihteeri Minna Laitinen 040 301 9297.

Pääläyttämismiehet Marko Jalkanen 040 301 9295, 0299 500 798, Juha Susi 040 301 9294, 0299 500 787,
Jukka Mäkinen 040 301 9296, 050 594 4613. HUOM! Tekstiviestit eivät toimi 040-alkuisissa numeroissa.

LAKIASIAINNEUVONTA: Asianajotoimisto Lindell (02) 251 1004, (09) 586 2867 e-mail: aatsto@lindell.inet.fi. (Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.)

Päättäjiltä odotetaan arvovalintoja

Teksti ja kuva: Antti Kymäläinen

Rajavartiolaitos osallistuu tiiviisti sisäministeriössä valmisteltavan ja kevään aikana julkaistavan sisäisen turvallisuuden selonteon laadintaan. - Turvallisuustilanne on perusteellisesti muuttunut ja monilta osin pysyvä, kuvailee Rajavartiolaitoksen päällikkö, kenraaliluutnantti **Jaakko Kaukanen** selonteon taustalla olevaa näkymää.

Muutos on monen tapahtuman summa. Venäjän ja lännen suhteet ovat kiristyneet Ukrainan kriisin ja Krimin valtauksen vuoksi. Sotilaallinen toiminta Suomen lähialueilla on lisääntynyt, samoin erilaiset epäsuoran vaikuttamisen ilmiöt. Samanaikaisesti Eurooppaan on suuntautunut mittava kansainvaellus siihen liittyvine lieveilmiöineen. Isisin riveihin on liittynyt taistelijoita Euroopasta, ja terrorin uhka on kasvanut. Kaikilla tekijöillä on vaikutuksensa myös Suomeen.

Tähän tilanteeseen istuvat huonosti viime vuosien määrärahalleikkaukset ja toimintojen supistukset. Kaukasen mukaan hallitus ja eduskunta joutuvat nyt tekemään arvovalintoja siitä, mihin rahaa yhteiskunnassa käytetään.

- Me lähdemme siitä, että turvallisuus on yhteiskunnan kivijalka, jonka päälle asioita rakennetaan, tiivistää Kaukanen turvallisuusviranomaisten näkökannan.

Sipilän hallituksen ohjelmassa todetaan, että ”Jännittynyt turvallisuuspoliittinen tilanne Suomen lähialueilla ja uudentyypiset



uhkakuvat edellyttävät rajaturvallisuuden ja sisäisen turvallisuuden resurssien tarkistamista ja kohdentamista vastaamaan muuttunutta tilannetta". Poliittiseen päätöksentekoon liittyy kuitenkin epävarmuustekijöitä, ja hyvän pyrkimyksen vesittymiseenkin on varauduttava.

Kaukasen toiveena on, että laitoksen resurssit palautettaisiin vuoden 2012 tasolle, mutta ihmeitä hän ei odota.

- En usko mihinkään lottovoittoon ja varsinkin tässä taloudellisessa tilanteessa. Hallitus tekee kehyspäätöksen, ja selonteosta käydään poliittinen keskustelu todennäköisesti vasta tämän jälkeen. Olemme odottavalla kannalla ja katsomme, mitä kehyspäätöksestä meille tulee.

Vastuutonta säästämistä

Rajavartiolaitoksen toimintaa on sopeutettu supistettuihin määrärahaehyksiin ohjelmalla, jolla on haettu 28 M€:n säästöjä. Sen suunnittelu käynnistyi v. 2012 aivan toisenlaisessa turvallisuustilanteessa. Sopeuttamisohjelmassa laitoksen johtoportaita ja henkilöstöä on vähennetty sekä tukipalveluja keskitetty. Itärajan vartioasemilla ja maastorajan valvonnassa henkilöstöä on nyt 40 % vähemmän kuin v. 2012. Kaukanen ei sievitele ensi vuonna maaliin tulevan ohjelman vaikutuksia.

- Tässä on nyt takana aika monta laihaa vuotta, jolloin rajaturvallisuutta on ajettu alas.

Joskus määrärahojen ja tehtävien ristiriita on ylittänyt laitoksenkin sietokyvyn. Sopeuttamisohjelman keskellä keväällä 2014 Venäjä valtasi Krimin niemimaan. Tilanteesta välittämättä silloinen hallitus teki päätöksen, jolla laitokselle asetettiin lisäsäästovelvoite.

- Sitä emme ryhtyneet toimeenpanemaan, koska minä pidin lisäsäästöä vastuuttomana. Sipilän hallitus sitten myönsi rahoituksen, jolla asia kuitattiin pois, muistele Kaukanen.

Laitoksen toiminnan sopeuttamisen yhteydessä ei ole jouduttu irtisanomaan henkilöstöä. Tämä on Kaukasen mukaan pystytty välttämään onnistuneella ennakoinnilla.

Uhkana uudet leikkaukset

Ajankohtaista määrärahatilannetta Kaukanen kuvailee siten, että tänä vuonna pärjätään hyvin, ensi vuonnakin kohtuullisesti,

Rajavartiolaitoksessa yhtäkään tehtävää ei ole korvamerkitty jollekin liitolle. Meillä on opistokoulutettuja upseereita esiupseeritehtävissä ja joidenkin rajavartioasemien päällikköinä maistereita, toteaa kenraaliluutnantti Jaakko Kaukanen.

mutta vuosina 2018 - 20 tilanne vaikeutuu. - Jos muutosta nykyiseen ei tule, meidän on tämän vuoden loppupuolella käynnistettävä suunnittelu uusista sopeuttamistoimista.

Henkilöstöjärjestöjen kanssa säästökohtetta on jo parissa seminaarissa pohdittu.

- Kun olemme nyt jo liki kahdeksan vuotta säästäneet, on vaikeaa enää löytää isoja rakenteellisia juttuja. Leikkaaminen muuttuu koko ajan vaikeammaksi, harmittelee Kaukanen.

Kaukasen mukaan uusi sopeutustarve olisi noin 15 M€:n suuruinen, eli 5 - 6 % laitoksen toimintamenoista. Jos säästö otettaisiin pelkästään henkilöstömenoista, se tarkoittaisi yli 200 henkilön vähentämistä. Näin ei voida kuitenkaan tehdä.

- Pidän jo nykyistä itärajan vartioasemien henkilöstövahvuuden 40 %:n leikkausta tässä turvallisuustilanteessa, jossa ennustettavuus on heikentynyt, todella pahana.

Johtajatehtäviä vähemmän

Raja- ja merivartioalueiden lakkauttaminen sekä vartioasemien karsiminen ovat vaikuttaneet henkilöstön tehtävä- ja urakehitykseen.

- Herrojen virkoja on entistä vähemmän, kiittää Kaukanen.

Vastuulliset esimiestehtävät ovat haluttuja, jo pelkästään paremman palkkauksen vuoksi. Opistoupseerit ovat olleet huolissaan siitä, ohitetaanko heidät rajatarkastus- ja vartioasemien päällikkötehtäviä täytettäessä.

- Meillä katsotaan mies eikä nuttu. Ihmiset sijoitetaan sellaisiin tehtäviin, jotka vastaavat heidän kykyjä ja taitoja, sanoo Kaukanen.

Kaukasen mukaan Rajavartiolaitoksessa käsitellään upseeristoa yhtenäisenä erilaisista koulutustaustoista riippumatta.

- Meillä on opistokoulutettuja upseereita esiupseeritehtävissä ja joidenkin rajavartioasemien päällikköinä maistereita. Yhtäkään tehtävää ei ole korvamerkitty jollekin liitolle. Joka sen perään itkee, itkee menettänyt maailmaa. Se ei tule takaisin.

- Mitä tulee rajavartioasemien päällikkötehtäviin, niin pinseteillä noukitaan näihin sijoitettavat. Niissä vaaditaan todellista johtamiskykyä, sillä isommilla asemilla on pitkälti toistasataa alaista johdettavana, kuvailee Kaukanen valintaperusteita.

Henkilöstöasiat valmisteltava huolellisesti

Rajavartiolaitossa neuvotteluilmapiiri on kehittynyt myönteiseen suuntaan. Aina sopimukseen ei ole päästy ja yksittäisiä palvelussuhdeasioita on järjestelty työnantajamääräyksin. Työnantajatoiminnassa ei ole

kuitenkaan tehty mitään linjamuutoksia.

- Yleensä kannattaa ennen päätösten tekoa jonkin aikaa neuvotella. Kun muutoksia tehdään, asiat kannattaa valmistella henkilöstöjärjestöjen kanssa, vaikka se veisikin vähän enemmän aikaa. Tällä tavoin muutoksen tarpeellisuus tulee ymmärretyksi ja järjestöt sitoutuvat suunnitteluun, linjaa Kaukanen.

Hän sanoo korostaneensa myös komentojille, ettei henkilöstöasioissa pidä tehdä satulapäätöksiä.

- Niin kiirettä ei koskaan ole, ettei asioita ehtisi kunnolla miettiä ja katsoa monelta kantilta. Vaikka olemme sotilaallisesti järjestetyssä organisaatiossa, sokea tottelamisen kulttuuri ei enää ole tätä päivää. Päätökset on pystyttävä perustelemaan ymmärrettävästi.

Kaukanen sanoo, että hänen näkökulmastaan yhteistyö henkilöstöjärjestöjen kanssa on sujunut hyvin.

- Ja jos puhutaan Päälystöllitosta, toiminta on ollut koko ajan rakentavaa ja ratkaisuhakuista. Jos esteisiin on törmätty, ei ole jääty tuleen makaamaan, vaan ryhdytty hakemaan aktiivisesti uusia keinoja, kiittelee Kaukanen yhteistyön sujuvuutta.

Hänen mukaansa nykyinen tilanne edellyttää sekä työnantajalta että järjestöiltä luovuutta, koska jakovaraa on vähän. Kaukanen pitää sopeuttamisohjelmaan liittyntä yhteistyötä järjestöjen kanssa onnistuneena.

- Ei ole tarvinnut esiintyä julkisuudessa ristiriitaisena organisaationa, vaan olemme yhdessä pystyneet hoitamaan tämän asian.



Jaakko Kaukanen (60 v)

- Kenraaliluutnantti
- Rajavartiolaitoksen päällikkö
- Yleisesikuntaupseeri
- Työskennellyt aikaisemmin mm. Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkönä sekä komentajana Lapin ja Kaakkois-Suomen rajavartiostoissa
- Naimisissa, yksi aikuinen tytär
- Harrastaa metsästystä, luonnon ihailua ja historiaa



Päättäjiltä odotetaan...

Yhteistyö Venäjän viranomaisten kanssa tiivistä

Viime vuoden lopulla Venäjältä alkoi valua säännöllinen turvapaikanhakijoiden virta Sallan ja Raja-Joosepin rajanylityspaikoille. Suomessa yleistyi käsitys, jonka mukaan toiminta oli Venäjän viranomaisten hyväksymää tai jopa järjestämää. Maaliskuun alussa virta ehtyi kuin seinään, mikä vahvisti vallitsevaa näkemystä. Kaukanen ei halua tätä käsitystä kommentoida.

- Rajavartiolaitos pidättäytyy ottamasta kantaa siihen, oliko toiminta Venäjän järjestämää vai ei. Se ei kuulu meidän roolimme. Asian arvioiminen ei myöskään edesauta vakaan ja rauhallisen tilanteen ylläpitämistä itärajalla, toteaa laitoksen päällikkö Niukkasenaisesti.

Kaukasen mukaan pohjoisille rajanylityspaikoille suuntautunut laittoman maahantulon virta tuli laitokselle yllätyksenä. Ilmiössä on ollut mukana järjestäytynyttä rikollisuutta ja järjestettyä toimintaa lähtöalueilta aina Suomen rajalle asti.

Lapin rajavartioston toimenpitein liikennettä säännösteltiin pitämällä päivittäin rajaa kiinni laittomilta tulijoilta. Näin tilanne pidettiin hallinnassa, ja tulijoiden puhuttelut ja tarkastukset pystyttiin hoitamaan ylityspaikkojen henkilöstöllä.

Laitos teki koko tilanteen ajan intensiivistä yhteistyötä Venäjän rajaviranomaisten kanssa kaikilla portailla, paikallisten rajavaltuutettujen tasolta aina ylimpään johtoon saakka. Venäjälle välitettiin myös maahantulijoiden kuulusteluista kertynyttä rikostiedustelu- ja todistusaineistoa. Vaikka Suomeen pyrkivien virta on nyt tyrehtynyt, tiivis yhteydenpito Venäjän suuntaan jatkuu. Huoli ei ole pois päiväjärjestyksestä.

Lisähenkilöstöä reservistä

Kun turvapaikanhakijoiden tulva oli korkeimmillaan, laitoksessa ryhdyttiin miettimään, miten rajavartiomiehiä saataisiin tarvittaessa nopeasti riviin. Tällöin katseet kääntyivät vastikään laitoksesta eläköityneisiin ammattilaisiin. Alle 60-vuotiaille, viimeisen viiden vuoden aikana eläköityneille ja kaikkia henkilöstöryhmiä edustaneelle joukolle lähetettiin kysely, jossa tiedusteltiin halukkuutta palata rajavartiotehtäviin määräaikaisena virkamiehenä tilanteen sitä vaatiessa.

- Ilahduttavan moni vastasi, että on käytettävissä. Tällä tavoin saamme kokoon noin 150 rajavartiomiehen reservin, kertoo Kaukanen.

Tämän joukon käytön etuna on nopea palvelukseen saaminen, eikä järjestely edellytä mitään säädosmuutoksia.

Halukkaaksi ilmoittautuneet reserviläiset

kutsutaan tänä vuonna lyhyeen opetustilaisuuteen. Heille on myös jo hankittu varustus valmiiksi.

Vaikka reserville on nyt siunaantunut käyttöä, Kauhanen näkee, ettei sotilaseläkeiän kahden vuoden nostolla ole juuri vaikutusta laitoksen toimintaan.

- Tämä oli odotettu ja kohtuullinen lopputulos. En uskonut hetkeäkään, että eläkeiän nousu voitaisiin välttää.

Uudenlaisiin uhkiiin varauduttava

Rajavartiolaitos varautuu osaltaan uudenlaisiin rajaturvallisuuteen ja alueelliseen koskemattomuuden turvaamiseen liittyviin uhkiiin, kuten erilaisiin epäsuoran vaikutuksen ja epätavanomaisten aggressioiden ilmiöihin. Laitos on selvittänyt tällaisten hybridiuhkien vaatimia toimia vuodesta 2014, ja nyt on käynnistymässä asiaa koskeva lainsäädäntöhanke.

- Valmius-, asevelvollisuus-, aluevalvonta- ja rajavartiolait pitää rukata sellaiseen asentoon, että Suomessa on lailliset keinot tehostaa ja kohottaa valmiutta sekä myös reagoida ja toimia riittävän nopeasti tällaisissa tilanteissa, valottaa Kaukanen hankkeen tavoitteita.

Takuuaikasi on umpeutunut

Teksti: Antti Kymäläinen Kuva: Samuli Vahteristo

Aluksi ikävät tosiasiat: Wikipedian mukaan vanheneminen tarkoittaa ikääntymisen myötä tapahtuvia, lopulta kuolemaan johtavia muutoksia elimistössä.

Ihmisellä ruumiin rappeutuminen alkaa jo noin 30 vuoden iässä.

Palveluksessa olevien opistoupseerien keski-ikä on noin 46 vuotta, ja nuorinkin ammattikunnastamme on jo täyttänyt 33 vuotta. Takuuaika on siis itse kullakin päättynyt. Näiden faktojen valossa sinunkaan *rotator cuff rupturaa* ei enää välttämättä korvata työtapaturmana. Kipua voit valittaa vain ääneen, sillä valittaminen tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakuntaan tuskin tuo muutosta asiaan.

Uudessa työtapaturma- ja ammattitautilaissa tapaturmalla tarkoitetaan ulkoisesta tekijästä johtuvaa äkillistä ja odottamatonta tapahtumaa, joka aiheuttaa vamman tai sairauden. Turman korvaamisen edellytyksenä on todennäköinen lääketieteellinen syy-yhteys vahinkotapahtuman ja vamman tai sairauden välillä. Rappeutunut ruumiinosa voi ratketa rennommassakin riuhtaisussa, eikä tapahtumaa välttämättä hy-

väksytä työtapaturmaksi. Hyvässä lykyssä kipurahoja voi saada puolen vuoden ajan vamman tai sairauden (esimerkiksi rappeuman) olennaisen pahentumisen perusteella.

Tapaturmia sattuu työssä toheloitaessa tai muuten vain vahingossa. Ja kuntoilu se vasta vaarallista onkin. Sanotaan, että urheilija ei tervettä päivää näe. Toisaalta sotilaalla terveet päivät ovat helposti katkolla, jos urheilu rajoittuu vain pakollisiin kuntosuorituksiin. Lihaksia pitäisi vahvistaa ja liikuntaa harrastaa jatkuvasti, jotta kroppa kestäisi vuosittaiset kuntokatsastukset. Ja kylmiltään ei pitäisi ryhtyä ponnistelemaan - esileikki pitää ehdottomasti muistaa ennen jokaista aktia.

Kokonaan kuntosuorituksien riskeistä ei pääse eroon, vaikka harjoittelisi säännöllisesti ja lämmittelisi hyvin ennen suorituksia. Vaikka liikunnalla on todistetusti vaikutus terveyteen ja toimintakykyyn, on sattumallakin sijansa - tapaturmia tulee huolellisesta valmistautumisesta huolimatta. "Shit happens", kuten Forrest Cump aikanaan viisaasti totesi.

Forresthan oli urheilumiehiä, pelasi pingistä ja amerikkalaista jalkapalloa sekä ennen muuta ravasi Amerikan mannerta hal-

ki ilman kummempaa tarkoitusta. Liikuntaa karsastavien vastaparina ovat tällaiset forrestit ja muut äärimmäisiin suorituksiin pyrkivät. Paikat eivät tahdo kestää, kun yritetään ylittää inhimillisen suoriutumisen rajat. Teräsmieheksi tahtovat telovat tomumajansa työkyvyttömäksi. Vähempikin riuhtominen riittäisi, jotta sotilaan päätehtäväkin tulisi hoidetuksi.

Nuoruus on lahja, mutta vanheneminen on taidetta, lauloi **Junnu Vainio** aikanaan. Taitteessa tarvitaan taitoa - siis muutakin kuin artistin kaipaamaa riemun raiteilla heilumista. Terveystila, ikä ja sen mukanaan tuomat rajoitukset sekä oma liikunta-aktiivisuus on osattava ottaa huomioon fyysisissä voimaponnistuksissa - etenkin silloin, kun liikkumisen rasiustasoa kasvatetaan totutusta. Ikäihmisen kuntoilussa maltti on valttia.

Utin jääkäriyrykmentin komentajana toiminut prikaatikenraali **Heikki Välivehmas** kertoi Helsingin Sanomissa hankkineensa laskuvarjojäkäreiden baretin ja hyppymarkin vasta komentajaksi tultuaan. Hän osallistui hyppykoulutukseen varusmiesten mukana ja sai tuntea kehossaan iän merkityksen.

- Pahinta oli se, että kun nuori mies nukkui seitsemän tuntia ja juo lasin tuoremehua aamulla, niin se on palautunut. Yli viisikymppinen ei palaudu. Jumi on voimaa, pitää sanoa, vuodatti Välivehmas.

Rasituksen riesoista on omakohtaistakin kokemusta. Reserviin siirryttyäni liikuntaan siunaantui entistä enemmän aikaa. Kuukauden kuluttua äkkinäisen rasituksen lisääntymisen seurauksena koipeeni iski penik-katauti. Sitä parannellessa meni muutama viikko.

Rotator cuff ruptura tarkoittaa härmäksi kiertäjäkalvosimen repeämää, jos asia jäi jotakuta vaivaamaan. Ja vaivan kyllä tuntee olkapäässään, mikäli se sattuu kohdalle, vaikka latinaa ei olisi luenutkaan.



Puolustusvoimien yhteistoimintanormi vaatii päivitystä

Teksti: Marko Jalkanen Kuva: Juha Susi



Osa aluetoimistojen tai erillisten työpisteiden henkilöstöstä kokee olevansa ulkona kuin lintulauta vai kuttamismahdollisuuksistaan - miten saada äänensä kuuluviin?

Pääesikunnan henkilöstöosaston normi 03:02 kaipaa päivitystä. Tämä tutummalta nimeltään Puolustusvoimien yhteistoimintasuopimus on jo vuodelta 1998 ja auttamattomasti liian vanha. Jokainen ymmärtää, kuinka paljon muutoksia organisaatiossa on lähes 20 vuoden aikana tapahtunut. Normi selventää toimintaa moniin organisaatioihin, joita tänä päivänä ei ole enää edes olemassa.

Normien yleisenä tavoitteena on ohjata organisaatiota ja sen henkilöstöä toimimaan lakien, asetusten ja muiden alempitasoisten säädösten mukaisesti. Puolustusvoimissa viraston sisäinen normisääntely toteutetaan hallinnollisina määräyksinä ja ohjeina. Yhteistoimintanormi tarkoittaa organisaation sisäisiä menettelytapoja valtion yhteistoimintalain mukaisesti: henkilöstölle annetaan vaikutusmahdollisuus heitä koskevaan päätöksentekoon. Yhteistoimintamenettelyllä kerätään henkilöstöltä sellaista kokemusperäistä tietoa, jota ei ole löydettävissä dokumentoituina tietona oppikirjoista. Tiedoilla voi kuitenkin olla

merkittävä vaikutus päätöksen onnistumiseen.

Nykyinen yt-normi ei ohjaa organisaation toimintaa oikealla tavalla, päinvastoin. Puolustusvoimauudistus yhdisti monia vanhoja joukko-osastoja. Joukon johto ja esikunta keskittyivät suurjoukko-osastoihin ja samalla jäi ns. erillisiä satelliittijoukkoja useille paikkakunnille. Yhteistoimintanormi määrää joukko-osaston yhteistoimintaelimen vain esikunnan mukaiselle paikkakunnalle. Monen satelliittijoukon henkilöstö on kertonut kokevansa, että heitä ei kuunnella eikä he voi vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon.

Pelkkä tiedottaminen ei riitä

Yhteistoimintanormin toimintatavat tulee päivittää nykyorganisaatioon sopiviksi: kuinka koko henkilöstö tulee kuulluksi myös niissä suurjoukko-osastoissa, joissa henkilöstö sijoittuu usealle eri paikkakunnalle? Normissa on myös huomioitava Puolustusvoimien logistiikkalaitos, joka jakautuu usealle kymmenelle eri paikkakunnalle ja jota nykyisessä normissa ei mainita lain-

kaan. Satelliittijoukoille ei pelkkä tiedottaminen riitä, eli että ensin päätetään ja sitten kuunnellaan, mitä henkilöstö sanoo. Toiminnan on tähdättävä siihen, että ensin kuunnellaan henkilöstöä ja tehdään vasta sitten päätös. Se on sitä yhteistoimintaa. Pohdittavina ovat myös yli puolustusvoimien organisaatorajojen toimivat varuskunnat. Miten näissä varuskunnallinen yhteistoimintamenettely tulisi järjestää, jotta informaatiota saadaan kerättyä koko varuskunnan henkilöstöltä? Yhteistoiminnan päämääränä on myös se, että varuskunnan päälliköllä olisi päätöstä tehdessään käytettävissä kaikki asiaan liittyvä informaatio, jotta hän pystyisi tekemään asiassa viisaan päätöksen, johon myös henkilöstö sitoutuu.

Aluetoimistot saatava mukaan päätöksentekoon

Puolustusvoimauudistuksessa lakkautettiin neljä sotilasläänä, ja niiden alaiset aluetoimistot siirtyivät suurjoukko-osastojen alaisiksi joukoiksi. Aluetoimistojen uudelleenjärjestelyä ja sijoittamista perusteltiin siten, että näin kyetään hyödyntämään joukko-osastojen ja aluetoimistojen välinen synergia entistäkin tehokkaammaksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Synergia näyttää kuitenkin jääneen monella tapaa hyödyntämättä. Aluetoimistot ovat olleet ulkona joukon yt-elimien toiminnasta kuin lintulaudat. Moni aluetoimistossa työskentelevä kokee, että heitä koskeva päätöksenteko on perustunut emojoukko-osaston esimiesten tai asiavalmistelijoiden roolien ja tehtävien korostamiseen.

- Suurin haaste on se, kun emojoukon tietämättömät asianvalmistelijat ovat saaneet vielä höynäytettyä esimiehetkin mukaan ajatuksiinsa, eräs aluetoimistossa työskentelevä kertoo.

Monessa aluetoimistossa myös koetaan, että emojoukossa ei tunneta aluetoimiston tehtäviä ja roolia maakunnissa.

- Johtuuko se siitä, että joukko-osastoista puuttuu sotilasläänin esikuntakokemusta, vai mistä, eräs toinen aluetoimistossa työskentelevä kysyy.

Työeläke- maksut nousevat?

Teksti: Juha Susi

Sotilailla säilyi työeläkemaksujen vähenteisyys eläkkeitä määritettäessä. Muiden osalta tämä eläkkeiden tasoa pienentävä vähennys poistettiin eläkeuudistuksen yhteydessä. Vähennys vaikuttaa eri vuosilla eri tavoin, mutta karkeana arviona voidaan pitää 5 - 6 % vähennystä. Eläkelaskurissa on esimerkkilaskelma.

Nyt solmitulla kilpailukyky sopimuksella siirrettiin lisää vastuuta työntekijäpuolelle sosiaalivakuutusmaksuihin. Työntekijän työeläkemaksu nousee asteittain yhteensä 1,2 prosenttiyksikköä vuosina 2017–2020. Käytännössä tämä tarkoittaa sotilaille tulevien eläkkeiden leikkaantumista vielä jyrkemmin.

Kilpailukyky sopimus- neuvottelut jatkuvat kesän kynnykselle

Teksti: Marko Jalkanen

Mediassa uutisoitu kilpailukyky sopimus on neuvottelutulos. Sopimuksen lopullinen kohta-
lo ratkeaa myöhemmin, kun keskusjärjestöjen sopimat muutokset neuvotellaan alokohtaisiin virka- ja työehtosopimukseen 31.5.2016 mennessä. Kilpailukyky sopimus tulee voimaan, jos neuvottelutuloksessa edellytetyt muutokset toteutetaan tarpeeksi monen alan virka- tai työehtosopimuksissa. Sopimuksen vaihtoehtona ovat maan hallituksen esittämät pakkolait ja lisäleikkaukset, ja silloin kyyti on kylmää, etenkin julkisella sektorilla. Palkoista ja muista työehdoista on sovittu neuvottelutuloksessa muun muassa siten, että voimassa olevien virka- ja työehtosopimusten sopimuskausia jatketaan 12 kuukaudella palkkoja korottamatta. Lisäksi työaikaa pidennetään palkkaa muuttamat-

ta 24 tunnilla vuodessa. Se, miten piden-
nys toteutuu jaksotyössä, ratkeaa myö-
hemmin. Alakohtaisissa neuvotteluissa on
myös muita avoimia kysymyksiä, jotka sel-
viävät neuvotteluiden edetessä.

Julkisen alan työntekijöille sysätään ylimää-
räästä taakkaa ja julkisen sektorin loma-
rahoja leikataan 30 %:lla kolmen vuoden
määräajan. Silti tämä keino on tasapuoli-
sempi kuin pitkien lomien leikkaus, joka oli-
si kuulunut hallituksen pakkolaki pakettiin.
Lisäksi lomarahojen leikkaamisella saa-
daan paremmin toteutettua hallituksen vaa-
timaa kilpailukykyloikkaa kuin mitä pitkien
lomien leikkaukset olisivat tehneet.

**Valtiosektorin neuvottelujen
etenemisestä tiedotetaan
Päälystöliiton
verkkosivuilla.**

Hertz®

MATKUSTA KOHTI KEVÄTTÄ

Hyödynnä Päälystöliiton edulliset etuhinnat.

Meiltä vuokraat tarpeisiisi sopivan auton kaikille matkoillesi.
Tee varaus ilmoittamalla jäsennumerosi Hertz Varauspalveluun
puh. 0200 11 22 33 (0,75 €/min+pvm/mpm).

Olemme Facebookissa!



Eläkkeelle, mutta millä ehdoin?

Teksti: Juha Susi Kuvat: Juha Susi ja Simo Nummi

Sotilashenkilöjärjestöjen sekä puolustusministeriön, Pääesikunnan ja Rajavartiolaitoksen esikunnan edustajat tapasivat pääsiäisen alla Kevan johtavan asiantuntijan **Pertti Männistön**. Tapaamisen tarkoituksena oli selvittää mahdollisia epäselvyyksiä julkisten alojen eläkelain voimaannolakiin (säädöskokoelma 82/2016, 3.2.2016) liittyen. Toinen lähiaikoina tapahtunut lakimuutos (laki valtion eläkelain muuttamisesta, säädöskokoelma 677/2014, 22.8.2014) laskentatapaan liittyen on myös herättänyt kysymyksiä.

48/55 - 57-malli

Oikeus erota palveluksesta ennen eroamiskään menettämättä oikeuttaan sotilaseläkkeeseen on rajattu koskemaan vain upseereita ja opistoupseereita. Oikeutta koskevat tiedustelut ovat lisääntyneet, sillä ensimmäisillä henkilöillä kyseinen oikeus on täyttymässä. Tapaamisen yhteydessä

saimme lupauksen aiheeseen liittyvästä Kevan lisämateriaalista ja -informaatiosta. Palaamme lisämateriaalin sisältöön myöhemmin kevään aikana.

Henkilöt, jotka ovat tiedustelleet kyseistä oikeudesta, ovat halunneet tietää, miten eläkkeen tasoon määräytyvät kertoimet huomioidaan. Tapaamisen yhteydessä tähänkin saatiin varmennus.

- Eläkkeen perusteena olevat ansiot/karttuneet eläkkeet korotetaan kultakin vuodelta

normaaliin tapaan palkkakertoimella eläkkeen alkamisvuoden tasoon eli sen vuoden tasoon, jolloin henkilö täyttää 55 - 57 vuotta. Tähän vaikuttaa hänen ikäluokkansa sotilaan alin vanhuuseläkeikä, Männistö selvittää.

- Työntekijän eläkemaksu on aina sidottu siihen vuoteen, jonka työansioista on kyse. Esimerkiksi 47 vuoden iän täyttämisen vuonna saadusta työansioista vähennetään sille vuodelle vahvistettu työntekijän

Kevan johtava asiantuntija Pertti Männistö avasi sotilaseläkejärjestelmän erityiskysymyksiä järjestöjen ja työnantajien edustajille. 48/55 – 57-malli sekä peruskurssien harjoittelijajausi nousivat keskustelussa esille.



työeläkemaksu. Kun eläke alkaa ennen 62 vuoden ikää, niin kuin tässä tapauksessa 55 - 57-vuotiaana, käytetään samaa elinäkakerrointa, joka on vahvistettu eläkkeen alkamisvuodelle 62 vuotta täyttäviä varten. Sillä ei siis ole vaikutusta, onko jäänyt pois työstä aikaisemmin, Männistö jatkaa.

Laskentavuodet

Laskentatavan muuttuessa mahdollistui enintään kolmanneksen huomioimatta jättäminen kymmenestä loppupalkkavuodesta. Tämä perustuu asianomaisen henkilön hakemukseen, eikä siis ole automaatio. Edellytyksenä on viran palkaton keskeytys yhdenjaksoisesti vähintään 30 päivän ajan kalenterivuoden aikana. Lisäksi edellytyksenä on, että keskeytyksen syynä on muun viran tai työn kuin sotilasviran tai tehtävän hoitaminen tai sellainen virkavapaus tai työloma, johon on oikeus lain tai virkaehtosopimuksen perusteella. Sen lisäksi edellytetään, ettei kyseisen kalenterivuoden työansioon ole lisätty näiltä ajoilta tarkoitettuja palkattoman ajan etuuden perusteena olevia ansioita. Poisjättäminen ei siis perustu eurotasoon vaan muihin kriteereihin.

Peruskurssien harjoittelukausi

Edellisessä Päälystöllehdessä mainittu peruskurssien harjoittelukausi ja sen huomioiminen sotilaseläkeajaksi puhutti tapaamisessa. Everstiluutnantti **Mika Peltoniemi** puolustusministeriöstä selvensi tehtyä kartoitusta ja kurssien välisiä eroavaisuuksia. Eroavaisuuksia löytyy myös samalla peruskurssilla olleiden henkilöiden välillä, riippuen siitä, miten henkilön tiedot on taltioitu nimikirjaan. Sotilaseläkeoikeus koskee vain 23 vuotta täyttäneitä, joten jos harjoittelijakautesi ajoittui aikaisemmaksi, ei sitä huomioida muutenkaan eläkeajaksi. Tarve tietojen yhdenmukaistamiseksi on siis olemassa. Tilaisuudessa Pääesikunnan edustajana toiminut everstiluutnantti **Ilpo Kärkkäinen** otti asiasta kopin.

Työeläkeote

Keva tarjoaa sähköisenä palveluna työeläkeotettaan nettisivujensa kautta. Palvelu ei koske sotilaita tällä hetkellä, mutta sotilaiden työeläkeotteet pyritään saamaan valmiiksi tulevana vuodenvaihteena. Järjestöt esittivät, että sähköisestä palvelusta olisi saatavilla tiedot eläkeoikeuden syntymisen ajankohdasta, kertyneestä karttumaprosentista sekä siitä, onko syntynyt oikeus hyödyntää 48/55 - 57-mallia.

Liukuvan työajan järjestelmä jäihin - saldoleikkuri käyttöön

Teksti: Jukka Mäkinen

Helmikuun sopimustoiminnan seurantaryhmässä työnantaja ilmoitti, ettei uusi liukuvan työajan järjestelmä tule käyttöön ainakaan toistaiseksi työnantajapäätöksellä. Tietojärjestelmiin tehtävät muutokset ovat tunnetusti kalliita toteuttaa, eikä Kieku tee tässä asiassa poikkeusta.

Kiekuun tulee kuitenkin 11.4.2016 alka- vasta jaksosta lukien muutos, joka leikkaa aina automaattisesti yli 36 h 15 min olevan puskurityöaikapankkisaldon. Käytännössä leikkuri tulee käyttöön sunnuntain 10.4. ja maanantain 11.4. välisenä yönä. Jos virkamiehellä on tuolloin ylimääräisiä tunteja puskurityöaikapankissa, ne häviävät yön aikana kuin tuhka tuuleen. Näin ollen tarvittavat toimenpiteet (vapaana tasoittaminen tai rahakorvauksen maksaminen) saldon saamiseksi alle em. tuntimäärän on tehtävä viipymättä alaisen ja esimiehen välillä.

Kiekussa on havaittu myös toisenlainen puskurityöajan leikkuri, jonka olemassaolosta ei ainakaan Päälystöllehdessä ole ollut mitään tietoa. Vuonna 2013 käydyissä työaikasopimusneuvotteluissa henkilöstökoulutuksen työaikamerkinnoista on sovittu seuraavasti: *Enintään 5 vuorokautta kestävään edellä 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen oppilaaksi määrättylle virkamiehelle kurssi aika on 15.4.2013 alkavasta jaksosta lukien laskenta-aikaa. Kultakin koulutukseen kuluneelta vuorokaudelta lasketaan työajan lisäykseksi jaksotyössä 7 tuntia 39 minuuttia ja virastotyössä 7 tuntia 15 minuuttia. Tältä ajalta ei makseta ilt-, yö-, lauantai- tai sunnuntaityökorvausta eikä aattopäiväkorvausta. Laskettaessa ylityökorvauksiin oikeuttavaa aikaa, työajan lisäykseksi laskettavasta ajasta luetaan työajaksi 5 tuntia 28 minuuttia kultakin koulutusvuorokaudelta.*

Sopimuksella on siis sovittu, että leikkuri koskee ainoastaan ylityökorvauksia, ei puskurityöaikaa tai lisätöitä. Nyt Kieku kuitenkin leikkaa esim. 5 vuorokauden kurssin takia virastotyössä jakson tehtyjä tunteja $5 \times 1 \text{ h } 47 \text{ min} = 8 \text{ h } 55 \text{ min}$. Kokonaissaldo ei kuitenkaan mene jakson päättyessä miinukselle eli jos leikkautuvia tunteja on enemmän kuin tehtyjä tunteja, niin saldon

muutokseksi tulee 00:00. Maaliskuun kokouksessa käytyjen keskustelujen perusteella tämä toiminnallisuus on työnantajan mielestä juuri niin kuin pitääkin. Jatkotoimenpiteet asian suhteen ovat Päälystöllehdessä harkinnassa.

Matkustamiseen käytetyn ajan muodostuminen työsuorituksiksi

Helmi- ja maaliskuun seurantaryhmässä jatkettiin keskusteluita matkustamisen lukemisesta työsuoritteiksi. Nyt on siinä mielessä valoa tunnelin päässä, että näkemykset työnantajan ja järjestöjen välillä alkavat lähentyä toisiaan. Suurin kipupiste liittyy tapauksiin, joissa esimies määrää virkamiehen virka-ajoneuvon kuljettajaksi, mutta siitä ei kuitenkaan syntyisi työsuoritusta eikä työaikaa, jos virkamiehen pitää itsekkin mennä virantoimituspaikalle jonkun muun syyn takia kuin pelkästään ajoneuvon viemisen. Järjestöjen näkemyksen mukaan olisi kaikkein selkeintä, että mikäli virkamies määrätään virka-ajoneuvon kuljettajaksi eikä hän voi vastaavaa virkamatkaa suorittaa julkisilla kulkuvälineillä, silloin kuljettamisesta tulisi muodostua työsuorite ja näin ollen työaikaa. Keskusteluita jatketaan seuraavissa kokouksissa.

Vuosilomalain muutokset 1.4.2016

Eduskunta on hyväksynyt muutokset, joilla rajoitetaan eräiden perhevapaiden työssäolo- oon rinnasteista aikaa vuosilomaoikeutta laskettaessa.

Valtion vuosilomasopimuksessa on lain muuttuvia säännöksiä vastaavat sopimusmääräykset, joita sovelletaan lakimuutoksesta huolimatta sopimuskauden päättymiseen saakka. Näin ollen valtion vuosilomasopimuksen soveltamisalan piiriin kuuluvan henkilöstön palvelussuhteen ehdot eivät tältä osin muutu vielä 1.4.2016.

Lähde: lyhennelmä RVL Kompassi uutisesta

Puolustusvoimille tuomio vuosiloman jakamisen periaatteista

Teksti ja kuva: Marko Jalkanen

Päälystöliitto vei vuosilomasopimuksen soveltamiseen liittyvän erimielisyyksiasian Jukon nimissä työtuomioistuimen ratkaistavaksi.

Kyse oli tapauksesta, jossa joukko-osasto merkitsi virkamiehen vuosilomajärjestyksessä kalenteriviikon väliin jääneet lauantain ja sunnuntain lomapäivien asemesta vapaapäiviksi. Työtuomioistuimessa Puolustusvoimien todettiin tietien rikkoneen sopimusmääräyksiä ja toimineen valtion vuosilomasta tehdyn virkaehtosopimuksen vastaisesti. Tuomio osoitti jälleen kerran asiantuntevan luottamusmiesorganisaation tarpeellisuuden.

Erimielisyys koski ylityökorvauksen määräytymistä tässä vuosiloman johdosta keskeytyneessä työjaksossa sekä sitä, olisiko näiden vuosilomien sisään jääneiden lauantain ja sunnuntain pitänyt olla vuosilomasopimuksen mukaan vapaapäiviä vai osa heidän vuosilomaansa. Työnantaja perusteli kantaansa toiminnallisilla ja työajan laskennallisilla syillä. Vapaapäivillä voitiin välttää ylitöiden muodostumista, koska päivät olivat niin sanottuja laskentapäiviä ja siirsivät jaksotyössä kolmiviikkoisjakson ylityörajaa 5 tuntia 28 minuuttia korkeammalle. Tällä menettelyllä virkamiehelle voitiin määrätä työjaksoon lähes 11 tuntia enemmän työtä ilman, että työstä olisi tullut korvattavaa ylityötä. Päälystöliitto ei voinut hyväksyä tulkintaa. Neuvottelut asiasta päättyivät erimielisyyteen, joten Päälystöliitto halusi hakea tällä yksittäistapauksella työtuomio-

istuimesta koko hallintoa ohjaavaa päätöksen: ovatko nämä työajan laskennalliset perusteet, jotka ovat Puolustusvoimissa yleisesti käytössä, todellakin riittäviä syitä vuosilomien jakamiselle osiin? Työtuomioistuin totesi tuomiossaan, että eivät ole.

Työtuomioistuin totesi, että vuosilomat on lähtökohtaisesti annettava yhdenjaksoisesti eikä vuosiloman jakaminen työajan laskennallisista syistä ole vuosilomasopimuksen 8 §:n edellyttämä välttämätön syy. Puolustusvoimat menetteli valtion vuosilomasta tehdyn virka- ja työehtosopimuksen vastaisesti, kun se merkitsi vuosilomajärjestyksessä vuosiloman väliin jääneet lauantain ja sunnuntain lomapäivien asemesta vapaapäiviksi: vuosilomien jakamiselle ei ollut virkamiesten työtehtävien laadusta tai muusta seikasta johtuvaa välttämätöntä syytä. Hävitessään tämän erimielisyyksiasian Puolustusvoimat veloitettiin korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut sekä suorittamaan vastapuolelle hyvityssakkoa 3 000 euroa virkaehtosopimuksen tietien rikkomisesta.

Miten tästä eteenpäin?

Nyt Pääesikunta pitää jostain kumman syystä tapausta itselleen torjuntavoittona. Se tulkitsee, että tuomio on yksittäistapaus eikä sillä muuteta hallinnon käyttämiä vuosiloman myöntämisperiaatteita. Pääesikunnan mukaan työnantajalla on edelleen oikeus jakaa vuosilomaa vapaapäivillä osiin, jos toiminnalliset ja valmiudelliset

syyt työjaksossa sitä edellyttävät: vapaalla olevat ovat ikään kuin reservissä, ja heidät on helpompi kutsua töihin kuin vuosilomalla olevat.

Päälystöliiton kanta asiaan on työtuomioistuimen yleistoteamuksien kaltainen. Tilanteissa, jolloin työnantaja jakaa vuosiloman osiin, jakamisen tulee perustua välttämättömiin toiminnallisiin syihin. Nämä syyt tulee osoittaa työvuoroluettelossa välttämättömien työtehtävien työvuoroina, ei vapaapäivinä. Vapaapäivät eivät ole vuosilomasopimuksessa sovittuja välttämättömiä syitä vaan työajan laskennallisia syitä, jotta jakson ylityökyntä kasvaa.

Tässä tilanteessa, kun Pääesikunta viittaa kintaalla tuomiolauselmalle, on tulkinta poikimassa ison jatkoerimielisyyden, ikävä kyllä. Asiaa vielä puidaan, mutta JUKO ry:llä on valmius koeponnistaa vastaavanlaiset tapaukset työtuomioistuimessa uudestaan. Me emme ole tässä asiassa yksin: myös muut ammattisotilaita edustavat henkilöstöjärjestöt ovat meidän kanssa tästä samaa mieltä, ja niillä on samanlainen valmius viedä omien edustettaviensa vastaavat tapaukset eteenpäin. Tapauksia on äkkiä useita satoja.

Pääesikunta viittaa kintaalla työtuomioistuimen tuomiolauselmalle: jos loma alkaa maanantain sijaan jonakin muuna viikonpäivänä, loman sisään jäävä viikonloppu ei kuulu vuosilomaan.

PEHenk-os:n tulkinta vuosiloman vaikutuksesta jaksotyön työaikaan

Virkamies B = 7 laskentapäivää

ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su
lo	lo	lo	lo	lo	lo/ke	lo/ke				lo	lo	lo/ke	lo/ke	lo	lo	lo				

Virkamies B = 7 laskentapäivää

ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su
lo	lo	lo	lo	lo	lo/ke	lo/ke	lo	lo	lo	lo	lo	lo/ke	lo/ke							

Virkamies C = 9 laskentapäivää

ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su
	lo	lo	lo	lo	vp/la	vp/la	lo	lo	lo	lo	lo	lo/ke	lo/ke	lo						

Kevään ensi merkit – kellojen siirto ja puheenjohtajapäivät

Teksti: Arto Penttinen

Kevään varma merkki on järjetön kellojen siirto tunnilla kohti kesäkesän juhlaa. Toinen, mutta ei järjetön, on liiton puheenjohtajapäivät, jotka pidetään tämän lehden ilmestymisviikon jälkeisellä viikolla eli 18. - 20. huhtikuuta. Vielä ehditte antaa yhdistysten edustajille omia näkemyksiänne liiton suunnitelluista sääntö- ja johtosääntömuutoksista. Molemmat esitykset löytyvät jäsensivuilta koulutusosion alta kohdasta *Edustajakokous 2016*. Puheenjohtajapäivien linjausten pohjalta liiton hallinto tekee esityksen sääntömuutoksesta edustajakokoukselle, ja edustajakokouksen päätösten jälkeen säännöt lähetetään ennakkotarkastukseen Patentti- ja rekisterihallitukseen. Uusia sääntöjen mukaan vuoden 2017 edustajakokous tekee muun muassa henkilövalinnat liiton hallintoon. Vaikuttamisen aika valmisteluun on siis nyt. Muistutetaan myös tässä kohtaa, että tulevan syksyn edustajakokoukselle jätettävien aloitteiden viimeinen jättöaika liiton hallitukselle on 31.8. Samaan päivämäärään mennessä tulee jättää myös esitykset liiton kunniamerkillä ja -mitalilla palkittavista sekä tehdä esitys Vuoden opistoupseerin valitsemiseksi. Vaikka aikaa vielä on paljon, tulee muistaa, että ensi kuun jälkeen on kesäkuu ja lomat tulevat ajankohtaisiksi.

Päällystökaleri 2017

Kesää kohti mentäessä valmistellaan toimistolla myös ensi vuoden Päällystökalerin tilausprosessia ja pyydetään tarjouksia toimittajilta. Mahdollisimman tarkan tarjouksen saamiseksi tulisi tietää tilattavien kalerien määrä. Siksi toivonkin, että jäsenet, joilla ei ole kalerille käyttöä, kävisivät jäsensivujen eAsiainn henkilötietosivulla laittamassa "tämän" kohtaan "en halua kaleria". Muista tallentaa muutos, jotta ilmoitus kirjautuu järjestelmään oikein. Niillä jäsenillä, jotka viime vuonna ovat ilmoittaneet, etteivät kaleria tarvitse, kyseinen tieto on edelleen voimassa. Mikäli tulee katumapäälle, voi "tämän" paikkaa käydä vaihtamassa. Samalla henkilötietosivuilla voi myös ilmoittaa, jos Päällystökalerin printtiversio on jäsenelle tarpeeton. Turhan työn välttämiseksi näillä pienillä järjestelyillä pyritään myös turhien kustannusten karsimiseen.

Lomatoiminnasta ja jäseneduista

Lomakohteiden hakuaikoihin (ei vapaat vuorot) saattaa tulla jatkossa pieniä muutoksia. Kuitenkin syksyn lomaviikkojen (1.9. - 31.12.) hakuaikakohta päättyy 15.5., joten tämä muistutuksena marjastus-, sien-

ruska- ja alkutalven hiihtoretkeä suunnitteleville. Liiton lomakohteiden käyttöaste oli v. 2015 hyvä, keskiarvo oli 66,35 %. Helsingin asuntojen käyttö on aina ollut hyvä, mutta hieman yllättäen kahden viime vuoden aikana Koli on ollut suosituin maakuntien kohteista. Vaeltajankaupasta liiton jäsenet saavat äskettäin tehdyn sopimuksen pohjalta myös etuja. Vaeltajankaupalla on tällä hetkellä myymälät Hämeenlinnassa ja Kuopiossa, mutta valtaosan laadukkaista tuotteistaan he myyvät nettikaupan kautta. Käy tutustumassa kaupan laajaan ja laadukkaaseen valikoimaan osoitteessa vaeltajankauppa.fi. Jäsenetuuden saamisesta on tarkemmat ohjeet liiton jäsensivuilla kohdassa *Jäsenpalvelut*.

LAKIASIAINNEUVONTA

Asianajotoimisto Lindell
(02) 251 1004, (09) 586 2867
aatsto@lindell.inet.fi.
Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.

Tärkeintä edunvalvontaa

Teksti: Juha Susi Kuvat: Juha Susi ja Vesa-Mikko Jääskö

Palkkaus pielessä? Paikallisen komentajan vahvistama keskushallintotason arviointi- ja kehittämisryhmän päätös ei miellytä? Näihinkin löytyy apu ja ratkaisu, jos jäsen sitä haluaa hyödyntää. Tosiasiallinen ja tarkasti kuvattu tehtävänkuvaus sekä paikallisen luottamusmiehen apu sitä laadittaessa takaavat tehtävälle oikean vaativuusluokan. Edunvalvontaa siis tärkeimmillään.

Jäsenpalveluihin kuuluvan opastuksen hyödyntämisessä on huomattavasti parannettavaa. Osa haluaa työstää kuvaustaan ilman apua, mutta hyödyntäjiäkin on.

- Palveluiden hyödyntäminen on jäsenistön keskuudessa hyvin vaihtelevaa. Osa hyö-

dyntää palveluita aktiivisesti, mutta koska toiminta-alueemme on laaja, osa on saattanut jättää palvelut hyödyntämättä. Keskustelukontaktin saaminen on rajoittunut vain muutamiin kertoihin vuodessa, 2. Logistiikkaryhmentin luottamusmies **Markus Jalonen** avaa jäsenien palvelutarvetta.

- Osalle jäsenistöstä täytyy hieman tuputtaa palveluja, koska he eivät ole sisäistäneet asian tärkeyttä, toteaa Rannikkolavaston luottamusmies **Jouni Sillanpää** samansuuntaisesti.

- Vajaan vuoden Im-uran aikana ei ole tullut yhtään kyselyä, Rajavartiolaitoksen esikunnan luottamusmies **Vesa-Mikko Jääskö** summaa antamia palveluitaan.

Luottamusmiehet eivät suinkaan auta tehtävänkuvauksen kirjoittamisessa eivätkä kerro, mitä kukin henkilö tekee. Työjärjestykset ja esimiehen työnjohto sanelevat tehtävät työt. Luottamusmiehen tekemät kysymykset auttavat myös laadinnassa.

- Oikoluen luonnokset. Itse en kirjoita tehtävänkuvauksia, toki neuvon kirjoittamisessa. Käytännössä työntekijä tekee oman

erimielisyyttä, miten asia tulisi kirjata OTV-järjestelmään, Sillanpää avaa toimintataapaansa.

- Itse kehottaisin tarkistamaan, onko nykyisessä työjärjestyksessä ja tosiasiallisissa työtehtävissä huomattavia eroja. Samoin onko kaikki sellainen huomioitu, mitä vaativuusarviointikäsikirjassa mainitaan eri arviointikohdissa, Jääskö täydentää.

- Pyrin oikolukemaan kuvaukset ennen allekirjoitusta, jos saan käynnistetyistä prosesseista tiedon. Tehtävän sisältöön en kuitenkaan voi ottaa kantaa. Poikkeuksen tähän tuo kuitenkin jäsenen ja esimiehen väliset erimielisyydet, jolloin olen jäsenen mukana kuuntelemassa ja yritän tämän pohjalta vaikuttaa yhteisymmärryksen muodostumiseen, Jalonen kertoo.

Paikallistason arviointiin osallistuu työnantajan edustajan lisäksi työntekijöitä edustava luottamusmies. Oleellista on, että arvioijat tuntevat järjestelmän kriteerit ja arviointiperusteet. Samoin eri järjestelmiä ei tule sotkea keskenään.

- Meillä arviointiin osallistuvat ou-henkilöasioidenhoitaja työnantajan edustajana sekä allekirjoittanut. Arviointiryhmän työssä ei ole ollut käytännössä ainuttakaan erimielisyystapausta, ja keskustelu on ollut kaiken kaikkiaan erittäin avointa ja analyysoivaa, Jalonen kehuu yhteistyötä.

- Rajavartiolaitoksessa arviointityö eroaa toimintatavaltaan huomattavasti. Meillä arviointiin osallistuu seitsemän henkilöä: työnantajaa edustava henkilö sekä eri henkilöjärjestöjen edustajat. Ero selittyy yhteisestä palkkajärjestelmästä. Erimielisiä olimme alle kymmenessä tehtävässä viime vuonna. Arvioimme viime vuonna noin 50 tehtävää, toteaa Jääskö.

- Meillä arviointiin osallistuu työnantaja puolelta kaksi jäsentä. Työntekijöiltä arviointiin osallistuvat sekä meripuolen että maapuolen edustajat. Pääsääntöisesti olemme yksimielisiä. Viime vuonna käsitelimme noin 50 tehtävänkuvausta, joista alle viisi päättyi erimieliseksi, Sillanpää kertoo Rannikkolavaston arviointitoiminnasta.

Osaaminen kehittyä

Arviointijärjestelmään kouluttautumisen lisäksi myös arviointien päätösten seuranta lisää osaamista.

- Pyrin kehittämään osaamistani aktiivisesti ja seuran lähes päivittäin arviointien etenemistä, jos tehtäviä on kierroksella. Arvi-



Luottamusmies Markus Jalosen asian tuntemus tehtävien arviointiin liittyen saa tunnustusta Pääesikunnan ja alaisien laitosten pääluottamusmieheltä Marko Ylöselältä.

tehtävänkuvauksen itse. Tämän jälkeen käymme yhdessä kuvauksen läpi. Tarvittaessa menen myös pyydettäessä työntekijän ja esimiehen palaveriin kuvauksen kirjoittamiseksi. Myös esimiehet hyödyntävät palvelua ja kysyvät, miten jokin tehtävä tulisi kirjata kuvaukseen. Tämä johtuu järjestelmien erilaisuuksista. Toki on ollut myös

ointien poikkeaminen paikallistason ja keskustason välillä on ymmärrettävä, koska tehtäviä ei ole välttämättä kuvattu tarvittavalla laajuudella, jotta täysin eri toimintaympäristössä toimivatkin saisivat oikean käsityksen tehtävän sisällöstä. Organisaatiomme on vielä uusi, ja kaikkea ei ole osattu vielä kuvata tai kuvaustapa ei ole ollut tarpeeksi selkeä, Jalonen selvittää.

- Me keskustelemme tehtävistä, jotka muuttuivat kierroksella. Pääsääntöisesti muutokset johtuvat kuvausten epätarkkuudesta. Ulkopuolisesta voi olla vaikea ymmärtää paikallistason arviota. Esimerkiksi aluspalveluksen erityistehtäviä on vaikea kuvata siten, että kaikki sen ymmärtäisivät eri tasoilla, Sillanpää kertoo paikallisesta seurannasta.

- Me emme käsittele niitä. Joitain kyselyitä on tullut suoraan ao. virkamieheltä siinä vaiheessa, kun tehtävänkuvaus on vahvistettu palkkalautakunnan käsittelyn jälkeen, Jääskö kertoo.

Paikallistason arviointiin osallistuvilla luottamusmiehillä on yhteinen toive jäsenistölle: hyödyntäkää jäsenpalvelua.

- Perehdy omaan tehtäväkenttääsi. Esi-
miesten tulee osallistua myös kuvauksen laadintaan, oli aloitteellinen osapuoli kum-

pi tahansa. Esimiehet määrittelevät tehtävät, eikä pelkkä kuvauksen muokkaustilaan saattaminen riitä. Lisäksi jäsensivustojen ohjeet olisi jokaisen hyvä omaksua. Näin säästettäisiin kaikkien aikaa ja vaivaa. Oikein laadittu tehtävänkuvaus on käytännössä jäsenen kannalta kaiken keskiössä, Jalonen kiteyttää ajatukset.

- Niin ja varata aikaa kuvauksen laatimiseen, Sillanpää täydentää.



Rajavartiolaitoksen esikunnan luottamusmies Vesa-Mikko Jääskö ei kirjoita tehtävänkuvauksia, mutta toki neuvoo niiden kirjoittamisessa.

Rannikkolaivaston luottamusmiehen Jouni Sillanpään mielestä aluspalveluksen erityistehtäviä on vaikea kuvata siten, että eri arviointitasoilla kaikkien ymmärtäisivät.



Jouni Sillanpää

Rannikkolaivaston luottamusmies

- kapteeniluutnantti
- 4. Mitolaivueen järjestelmäpäällikkö, päätyönä Katanpää-luokan järjestelmäalan huoltojen järjestelyt
- arviointikokemusta yhdeksän vuotta

Vesa-Mikko Jääskö

Rajavartiolaitoksen esikunnan luottamusmies

- kapteeni
- järjestelmäasiantuntija, tietojärjestelmät
- arviointikokemusta yksi vuosi

Markus Jalonen

2. Logistiikkarykmentin luottamusmies

- yliluutnantti
- suunnittelu-upseeri (varastoinnin suunnittelu, ohjaaminen sekä kehittäminen)
- arviointikokemusta yksi vuosi

Merivoimat tarttuu haasteisiin

Teksti ja kuvat: Juha Susi ja Puolustusvoimat



Merivoimien komentaja, kontra-amiraali Veijo Taipalus toivoo meripalvelustyöaikaryhmän työn tuloksena syntyvän tasapainoinen suhde tehdyn työmäärän ja korvausten välillä.

Pöly on Puolustusvoimauudistuksen jälkeen vasta laskeutumassa, kun jo saimme uusia haasteita ratkaistavaksi. Organisaatio on nippanappa ehtinyt asemoitua uusiin tehtäviinsä, kun joudumme ratkomaan uusia haasteita, esimerkiksi tilahallintakysymyksiä, toteaa vuodenvaihteessa Merivoimien komentajana aloittanut kontra-amiraali **Veijo Taipalus** tapaamisen aluksi. Päälystöliiton vierailun yhteydessä kuultiin myös komentajan näkemykset henkilöstötilanteesta. Puheenjohtaja **Sakari Vuorema** kiinnosti erityisesti jaksamiseen liittyvät haasteet.

- Henkilöstötilanne on tiukka kaikissa henkilöstöryhmissä. Uudistuksen tavoitteena oli tiukka ja täsmällinen mitoitus. Tällä saimme kohdennettua ydintehtäviin lisähenkilöstöä. Nyt joudumme miettimään tapauskohtaisesti jokaisen avautuvan tehtävän täyttötarpeet, sillä muun muassa hankkeet ja uusien suorituskykyjen luominen vaativat oman osuutensa henkilöstöresursseista. Jaksamista seurataan. Työmapiiikyselyssä työmäärän jakautuminen nousi esille, Taipalus jatkaa.

Merivoimista poistui vuoden

2015 aikana yli 30 opistoupseeria. Komentaja myöntää tällä olevan vaikutusta organisaation suorituskykyyn.

- Kyseessä on valtava tietomassa. Pätevydet ja 30 palvelusvuoden aikana hankittu osaaminen ja kokemus poistuivat organisaatiosta. Joudumme miettimään, kuinka se korvataan ja saavutettu osaaminen kohdennetaan oikein. Erityisesti konepuolen pätevytydet tulee turvata, samoin on meneteltävä myös esimerkiksi sukeltajien osalta.

Poistumaan ja avautuviin tehtäviin liittyen Päälystöliiton varapuheenjohtajaa **Marko Luukkosta** huolestutti ylimpien opistoupseerien tehtävien säilyminen henkilöstöryhmän sisällä. Keskustelussa nousivat esille alusten päällikkyydet ja varapäällikkyydet.

- Näen enemmän haasteena sen, ettei avautuviin tehtäviin ole hakeutujia. Nytkin

on ollut OTV-tehtäviä, joihin ei ole ollut hakijoita. Näissä tapauksissa kyseiset tehtävät ovat siirtyneet toisille henkilöstöryhmille, komentaja toteaa tilanteesta.

- Olemme laatineet seuraajasuunnitelman myös opistoupseerien osalta, henkilöstöpäällikkö, kommodori **Vesa Tuominen** täydentää.

Työaika merellä puhuttaa

Parhaillaan on käynnissä Merivoimien johtamana meripalvelustyöaikaryhmä. Kyseeseen työhön osallistuvat myös henkilöjärjestöjen edustajat.

- Mielestäni korvausten suhteuttaminen tehtyyn työmäärään on akuutein palvelussuhdeasia tällä hetkellä Merivoimissa. Tulevala ratkaisulla emme saa ampua itseämme jalkaan. Meillä tulee olla resurssit suorittaa käsketyt tehtävät. Tavoitteena on saada tasapainoinen ratkaisu, jossa niin kustannuksiin kuin myös valmiuteen liittyvät asiat on mietitty, Taipalus toteaa ottamatta suurempaan linjaa käynnissä olevaan työhön.

Varapuheenjohtaja Luukkosen tiedusteli komentajan näkemyksiä normeihin kirjatusta pätevyys- ja oikeusvaateista. Luukkosen mukaan tilanne tulee esille erityisesti savun ja pelastussukellusnormien osalta. Aiemmin kyseiset tehtävät olivat oto-tehtävinä ja nykyisin ne ovat vaateina, jotta alukset pääsevät liikkeelle. Tämä koetaan yksiköissä haasteena.

- Operatiiviset tehtävät ja palvelusturvallisuus kulkevat käsi kädessä. Kumpikaan ei saa haitata toistaan. Mikäli normeissa on päivitystarvetta, ne tehdään, komentaja toteaa lopuksi.

Riittääkö ammattitaitosi ja kokemuksesi vaativampaan tehtävään?

Teksti: Marko Luukkonen Kuva: Samuli Vahteristo

Kokenut ja ammattitaitoinen opistoupseeristo on vähenemässä Puolustusvoimien organisaatioista. Viimeinenkin opistoupseeri siirtyy reserviin parin vuosikymmenen kuluessa. Viimeisen viiden vuoden aikana opistoupseerien määrä on vähentynyt merkittävästi, tällä hetkellä virassa on 1 783 opistoupseeria. Merivoimissa heistä vuodenvaihteen tilaston mukaan palvelee 269. Ammattikuntamme pienentyessä ja tehtäväkenttämme supistuessa on tärkeää, että tehtävarakenteemme säilyy oikeanlaisena ja kannustavana 2030-luvulle saakka.

Työnantajan suulla saamme usein kuulla, että kokeneella ja ammattitaitoisella opistoupseeristolla on suuri arvo Puolustusvoimien organisaatioissa. Tästä huolimatta törmäämme toistuvasti tilanteisiin, joissa joudumme vastakkainasetteluun toisten henkilöstöryhmien kanssa siitä, kenen ammattitaito ja kokemus riittävät tietyn tehtävän hoitamiseen. Opistoupseerin sivuuttamisen yhteydessä luottamusmiehelle perustellaan, että tehtävien hoito vaatii laaja-alaista kokemusta. Perustelu ontuu ainakin silloin, kun selvästi tiedetään, että valinnassa on sivuutettu yli 20 vuotta opistoupseerina ja alan tehtäviä mallikelpoisesti ja vastuullisesti hoitanut henkilö. Henkilöedustajamme joutuvat tällaisissa tilanteissa kysymään ja lausumaan perustellusti työnantajan suuntaan ammattikuntamme mahdollisuudesta hoitaa edelleen kyseistä tehtävää.

Olemme henkilöstöryhmänä saaneet työnantajan puolelta palautetta, että avautuviin ja korkeammin luokitettuihin tehtäviin ei ole aina riittävää kiinnostusta. Myönnän asian ja olemme palautteeseen suhtautuneet vakavuudella. Päälystöliiton henkilöstöedustajat ovat eri tiedotuskanavien kautta kertonut jäsenille avautuvista tehtävistä.

Avointen tehtävien löytämisessä helpottaa myös henkilökohtaisesti HELI-järjestelmään kirjautuminen. Kannustan jokaista jäsentä kirjautumaan HELI-järjestelmään ja päivittämään avoimia OTV-tehtäviä sekä hakeutumaan vaativimpiin tehtäviin.

Opistoupseeriston hakeutumisessa tai tässä tapauksessa hakemattomuudessa on myös kolikon toinen puoli. Ammattikun-

tamme on menneinä vuosina ollut omissa organisaatioissa pysyvyyden ja tietotaidon periyttäjä. Nyt ympäröivä maailmamme on muuttunut, ja opistoupseerien tehtävien vaihdot ovat työnantajan suunnalta perusteltuja. Uuden vaativamman tehtävän vastaanottaminen voi joissain tapauksissa vaatia palveluspaikkakunnan vaihtoa, mikä vähentää mielenkiintoa avoimena olevaan tehtävään hakeutumisen.

Olemme laajasti keskustelleet opistoupseerien kesken, mikä kannustaisi tai helpottaisi hakeutumista vaativampaan tehtävään. Usein esille nousee se, että pitäisi olla mahdollisimman aikaisin tiedossa uuteen tehtävään siirtymisen suunniteltu ajankohta. Riittävä aika ei ole se, kun tehtävä avautuu ja siihen valitaan tehtävänhoitaja sekä annetaan tehtäväänmääräys, koska silloin puhutaan muuttamista kuukausista.

Kannustavana mallina ei voida pitää sellaista, että OTV7-8-tehtäviin hakeutuneita ei kutsuta haastatteluihin, vaikka pätevyudet tehtäviin ovat heillä olemassa. Valinnat kohdistuvat tehtävään hakemattomiin henkilöihin. Tämä on aiheuttanut hakijoiden joukossa tietynlaista keskustelua. Hakijoille pitää kertoa valinnan perusteet. Nyt valintojen jälkeen jää liian suuri määrä kysymyksiä vaille vastauksia.

On luonnollista, että työnantaja valitsee tehtävään omasta näkökulmastaan pätevimmän tehtävänhoitajan, mutta emme saa romuttaa myöskään vapaan hakeutumisen periaatteita. Merivoimien opistoupseerien osalta joillekin tehtäville on tehty henkilöstösuunnitelma. Suunnittelussa olevien tehtävien joukossa on muutamia tehtäviä, jotka saattavat muodostua haasteellisiksi tehtävien taylorin osalta.



Henkilöstötilanne muuttuu alati ja se pitää Merivoimien opistoupseerien varapuheenjohtajan Marko Luukkosen kiireisenä.

Päälystöliiton edustajille on annettu mahdollisuus kartoittaa tehtävänhoitajia opistoupseeristosta mahdollisten haasteellisten tehtävien osalta. Olemme ottaneet mahdollisuuden vastaan ja lupautuneet näitä osin tekemään yhteistyötä työnantajan kanssa henkilöstösuunnittelussa.

Meidän jokaisen on nyt hyvä hetki antaa tilaa ajatukselle omasta virkaurasta. Tehdä ajatusleikki tulevaisuuteen ja mietiskellä, mihin tehtäviin oma tahtotila on olemassa. Henkilösuunnittelua työnantajan puolelta tehdään jatkuvasti. Tässä asiassa ei siis ole minkäänlaista draamatiikkaa, vaan ainoana asiana on, että voimme yhteistyöllä tehdä henkilösuunnitelmista mahdollisimman oikean näköisiä.

Osaamisen ylläpito keskiössä

Teksti ja kuva: Juha Susi

Kapteeni **Jari Jokinen** Ilmasotakoululta oli saapunut Karjalan lennostoon ylläpitämään osaamistaan Hornet-kaluston huoltoon liittyen. Kelpoisuuksilla taataan opettajien osaamisen taso.

- Toimin avioniikkaryhmän johtajana Ilmasotakoulun Koulutusosastolla Tikkakoskella. Oppilaina sektorillamme on kantahenkilökuntaa kuuluvia sekä varusmiehiä. Opetus on kurssimuotoista. Kelpoisuuksien ja ajantasaisen tiedon ylläpito edellyttää tiedon ja taidon kertaamista. Olin näissä merkeissä viime vuonna täällä ja nyt uudelleen, Jokinen kertoo komennuksestaan.

Sektorinjohtajan tehtävä on uusi Jokiselle. Samoin ryhmässä tapahtui henkilömuutoksia.

- Sektoriltamme eläköityi vuodenvaihteessa neljä opistoupseeria, joista kaksi avioniikkaryhmästä. Samassa rytäkässä tulin valituksi avioniikkaryhmän johtajan tehtävään toimittuani sitä ennen ryhmän jäsenenä seitsemän vuotta. Vaikka porukka, se

jäljelle jäänyt, on tuttua, on tehtävä kuitenkin minulle vielä uusi. Eläköityneiden tilalle ei ole toistaiseksi saatu uusia työntekijöitä, joten sektori ja varsinkin oma ryhmäni on tällä hetkellä reippaasti vajaamiehitetty. Kuin pisteeksi iin päälle ovat kuluvin kevään kurssimäärät ja opetuskuorma suurempia kuin omalta opettajauraltani muistan. Tässä olisi tekemistä täydellään miehityksellä. Töiden priorisointi ei enää auta, jos lopputuloksena työt ovat pinossa odottamassa, ainoastaan eri järjestyksessä kuin alun perin. Nyt pitäisi jonkun jo sanoa, mitkä työt jätetään tekemättä, Jokinen summaa.

Jokisen kuormaa lisää vielä Puolustusvoimauudistuksen mukanaan tuoma palvelupaikkakunnan vaihto Hallista Tikkakoskelle. Hän valitsi pitkän päivittäisen työmatkan reppurielämän sijaan.

- Perhe- ja kustannussyiden vuoksi reppurikämpän hankkiminen Tikkakoskelta ei ollut realistista, joten vaihtoehtoksi jäi ajaa kotoa päivittäin 129 km suuntaansa. Työpäi-

välle kertyy mittaa reilut 12 tuntia. Onneksi tehtävä on sellainen, että hajautettua työtä on mahdollista tehdä, ja myös lähimmät esimiehet suhtautuvat asiaan kiittävästi. Ei tätä muuten ehkä jaksaisikaan, Jokinen kiittelee joustavia työskentelymahdollisuuksia.

Jaksamista tukee muiden Hallista Tikkakoskelle siirtyneiden yhteishenki sekä Ilmasotakoulun asenne siirtyneisiin.

- Vielä kun saadaan avoimet tehtävät täytettyä ja ryhmän osaamisen taso turvattua, auttaa se jaksamaan, Jokinen tiivistää.

Jokisen osaamisen tasoa oli valvomassa yliluutnantti **Teemu Mäkinen**. Hän toimii Karjalan lennostossa Korjaamolentueen ja osjohtajana.

- Vastan omalta osaltani Hornet-hävittäjien määräaikaishuoltojen sekä vikakorjausten henkilöstösuunnittelusta. Henkilöstömäärän pitäisi täsmätä siten, että lentokoneiden huollot alkaisivat ja päättyisivät ajallaan.

Jos et osaa, et voi opettaa. Opetustehtävissä toimiva kapteeni Jari Jokinen Ilmasotakoululta oli ylläpitämässä taitojaan Karjalan lennostossa. Yliluutnantti Teemu Mäkinen oli tyytyväinen tehtyyn työhön.



Puolustusvoimauudistus ei aiheuttanut Mäkiniemelle palveluspaikkakunnan muutosta, mutta organisaatio uudistui.

- Henkilöstö lisääntyi omassa jaoksessani, samoin huoltovälinemateriaali. Organisaation muuttuminen aiheutti aluksi omat haasteensa, mutta työelämä on nyt jo tasaantunut. Tosin yksikössäni on edelleen reppureita, jotka kulkevat viikonloppuisin pitkää matkaa Tampereen seudulle. Koen haasteena tiiviin tahdin. Hengähdystauot antaisivat aikaa myös toiminnan kehittämiseen.

Myös Mäkinemi kokee työkavereiden roolin tärkeäksi.

- Hyvät lähimmät työkaverit auttavat ja tukevat töiden järjestelyissä. Työmäärää pyritään jakamaan tasaisesti muiden jaosjohtajien kanssa.

Sitouttamisjärjestelmä puhuttaa

Teksti: Juha Susi

Sotilasilmailun lisäjärjestelmän sitouttamiseen liittyvät kysymykset nousivat esiin Päälystöliiton edustajien vieraillessa Karjalan lennostossa. Normin soveltamisen tiedottaminen on jäänyt puolitiehen, ainakin jäsenen näkökulmasta. ILTY:n Rissalan osaston puheenjohtaja, kapteeni **Olli-Pekka Virtanen** tiedustelikin pääluottamusmies **Santhu Kytöjoelta**, onko tehty linjauksia mahdollisuudesta tehdä kahta alle kolmivuotista sopimusta peräkkäin. Sitouttamisjärjestelmästä on erillinen artikkeli tässä numerossa.

Toinen jäsenistöä huolestuttava asia on muualtakin tuttu ylimpien OTV-tehtävien siirtyminen muille henkilöstöryhmille. Alemmissa vaatavuusluokissa palvelevat kokevat haasteena, ettei tarjolla ole paikkoja, joihin hakeutua. Joukko-osastossa oli myös avoimia tehtäviä, joihin ei ole tullut yhtään hakemusta.

Henkilöstöpäällikkö, majuri **Jarkko Nykäselä** ja henkilöstösektorin johtaja, yllluutnantti **Antti Hartikaiselta** tiedusteltiin tehtäväkuvauksiin liittyvien takautuvuustarkasteluiden tilannetta. Tälläkin saralla tilannekuva saatiin päivitettyä.

Jäseninfon painopiste keskittyi tuttuun tyyliin eläkejärjestelmän muutoksiin ja siihen johtaneisiin perusteluihin. Varapuheenjohtaja **Reino Mäkelä** tiivistä puheenvuoronsaan liiton lähitulevaisuutta sekä pidemmän ajan linjauksia.

Palkittua osaamista

Teksti ja kuva: Samuli Vahteristo

Vuoden Iltyläiseksi on valittu kapteeni **Petri "Pete" Mikkola**, joka toimii Satakunnan lennoston Ilma- taistelukeskuksessa tutkimus- ja kehittämisosaston osastoupseerina. Hänen tehtävänsä on ilmavoimallisesti erittäin merkittävä ja sisältää ilmapuolustuksen tukeutumistoimintaan liittyvää tutkimus- ja kehittämis toimintaa sekä tukikohtatoiminnan suunnittelua sekä ohjeistamista.

Mikkola on ollut myös isossa roolissa Hornetin operatiivisen toiminnan ja kansainvälisen yksikön toiminnan kehittämisessä. Mikkola toimi mm. Ilmavoimien Kansainvälisen valmiusyksikön Finnish Rapid Deployment Force Fighter Squadron (FRDF FSQN) NATO-evaluoinnin yhteydessä Logistisen lentueen varapäällikkönä, kun ilmavoimien lentävä yksikkö ensimmäisenä PFP-maana läpäisi NATO-evaluointiohjelman vuonna 2009.

Mikkola aloitti virkauransa lentokonehuoltoupseerina tehtävässä 80-luvun puolivälissä Ilmasotakoulussa Kauhavalla, josta siirtyi Satakunnan lennostoon Pirkkalaan vuonna 1991. Palvelusuransa aikana hän

on työskennellyt mm. yhteyskonelentueen ja Hornet-lentueen jaosjohtajana.

Ennen Puolustusvoimauudistusta Mikkola palveli Satakunnan lennoston huolto-osaston lentoteknisellä kunnossapitosektorilla tukeutumisupseerina. Hän on ansiokkaasti ylläpitänyt lennoston operatiivista valmiutta ja rakentanut poikkeusolojen suorituskykyä mm. osallistumalla tiiviisti päätukikohdan ja varatukikohdian rakenteiden kehittämiseen. Mikkola toimi myös sektorin johtajana ja johti toimialateitse koko lennoston lentoteknistä toimintaa.

Kapteeni Mikkola on ollut mukana ammattiyhdistystoiminnassa vuosia. Hänet tunnetaan määrätietoisena ja osaavana edunvalvojana. Satakunnan lennoston luottamusmiehenä hän on osallistunut Puolustusvoimauudistuksen suunnitteluun ja toimeenpanoon. Viime vuodet Mikkola on myös toiminut Päälystöliiton erityisalojen luottamusmiehenä ja on tehtävässään toiminut OTV-arviointiryhmien tukena ja kaikkien Ilmavoimissa palvelevien iltyläisten tehtävänkuvausten erikoisasiantuntijana.



Sotilasilmailun lisäjärjestelmän sitouttaminen muuttuu

Teksti: Santtu Kytöjoki Kuva: Juha Susi

Sotilasilmailussa on käytössä sitouttamisjärjestelmä, jolla työnantaja haluaa varmistaa ammattitaitoisen henkilöstön pysyvyyden ja riittävyyden kriittisissä tehtävissä. Kyseisissä tehtävissä toimiville maksetaan kuukausittaista lisäpalkkiota osana puolustusvoimien lisäpalkkiojärjestelmää.

Sitouttamisjärjestelmän juuret ulottuvat vuosikymmenten päähän. Sitouttamalla henkilöstöä työnantaja on halunnut estää koulutetun ja ammattitaitoisen henkilöstön siirtymisen pois Puolustusvoimista esimerkiksi siviili-ilmailun pariin.

Sotilasilmailun sitouttamisjärjestelmä käsittää erilaisia tehtäviä eri puolustushaaroista ja kaikista henkilöstöryhmistä, aina lentäjistä lentokonemekaanikkoihin ja teknisten järjestelmien ylläpidosta operaattoritehtäviin. Sitoumuksen tehnyt henkilö sitoutuu palvelemaan Puolustusvoimissa eikä ilman taloudellista sanktiota voi irtisanoutua tai edes välttämättä hakeutua toisiin tehtäviin ilman työnantajan toimenpiteitä. Sitoumuk-

sien pituudet ovat vaihdelleet kolmesta aina 13 vuoteen saakka. Päätöksen sitouttamisesta tekee aina työnantaja ja ratkaisu tehdään tapauskohtaisesti. Usein lisällisiin tehtäviin liittyy myös muita tiukemmat rajoitukset ja velvollisuudet, esimerkiksi terveydentilaan ja elintapoihin.

Sitouttaminen uudistuu, miten?

Sitouttamisjärjestelmä on muuttumassa. Ennen 1.11.2014 allekirjoitetut sotilasilmailun sitoumukset tullaan irtisanomaan kuluvan vuoden aikana. Osa nykyisistä sitoumuksista on kuitenkin voimassa jopa vuoteen 2021. Lähtökohtaisesti niillä, joilla on voimassa oleva sotilasilmailun sitoumus ja lisälliseksi määritelty tehtävä, tullaan sitoumus päivittämään ja uusimaan. Samalla työnantaja tietysti tarkastelee, onko tehtävien lisällisyysperusteissa tapahtunut muutoksia. Sitoumus ei jatkossa uusiudu automaattisesti, vaan se tulee uusia sopimuskauden loppupuolella. Poikkeuksena ovat Puolustusvoimien lentäjät, joilla sopi-

mus uusiutuu automaattisesti. Esityksen uudesta sitouttamisesta tekevät alainen ja esimies virkatietä. Tähän on syytä ryhtyä hyvissä ajoin, useita kuukausia ennen sitoumuskauden päättymistä. Joukko-osaston komentaja päättää, tehdäänkö puolustushaaraesikunnalle tai Pääesikunnalle esitys sitouttamisesta, ja ne antavat luvan sitoumuksen tekemiseen. Sitoumukset tehdään lähtökohtaisesti vähintään yhden ja enintään kolmen vuoden mittaisiksi. Sitoumuskausi voi olla siis esimerkiksi 2 vuotta 8 kuukautta. Tämä on syytä ottaa huomioon etenkin eläköitymistä mietittäessä. Huomioitavaa on, että eläkeoikeuden saavuttaminen ei oikeuta sopimuksen irtisanomiseen ennen määräajan umpeutumista. Virkamiehen eroamisikä sen sijaan päättää palvelussitoumuksen. Uran aikana virkamies voi tehdä vain yhden lyhyen sitoumuksen, esimerkiksi eläköitymisen yhteydessä. Lyhyeksi sitoumuksiksi katsotaan selkeästi alle kolmen vuoden sitoumuskausi.

Sitouttamisjärjestelmän tarkoituksena on turvata riittävä ja osaava henkilöstö toimintojen ylläpitämiseksi. Kyse on työnantajan ja työntekijän välisestä määräaikaisesta sopimuksesta.



Miksi juuri nyt?

Sitouttamisjärjestelmän muuttamista on suunniteltu jo vuosia, jopa vuosikymmeniä. Henkilöstön keskuudessa on herännyt kysymys, että ”miksi juuri nyt kaiken muun muutoksen yhteydessä tämäkin pitää avata”? Syitä nyt tehdylle muutokselle ovat varmasti osaltaan taloudellisesti haastavat ajat sekä erityisesti muuttuneet sotilasilmailun tehtävät. Viimeisimpänä muutoksena on sotilasilmailun lisäjärjestelmän laajentuminen miehittämättömien ilma-alusten lennätys- ja tukitehtäviin. Myös useiden operaattoritehtävien vastuut ovat muuttuneet ja laajentuneet. Uudistuksella on myös tasapuolisuuteen sekä avoimuuteen liittyvä näkökanta. Sotilasilmailun lisällisyys ja etenkin sitouttaminen on herättänyt tunteita ja kysymyksiä koko voimassaolonsa ajan. Käytäntö on ollut hyvin kirjavaa ja soveltaminen vielä värikkäämpää. Muutoksella pyritään selkeyttämään sekä yksinkertaistamaan sitouttamista. Yksityiskohtaisempaa tietoa sitouttamisesta voi katsoa esimerkiksi asiakirjasta AL14399 sekä Pääesikunnan määräyksestä HL962.

Ei pelkästään heikennyksiä

Työnantaja on Ilmavoimien henkilöstöpäällikön suulla luvannut ohjeistaa joukko-osastoja ja henkilöstöä muutoksista. Mielestäni tehty uudistus tuo työntekijöille hyviä asioita, ei pelkkiä heikennyksiä. Huomion arvoista on, että sopimusrikkomuksissa korvaussummat ovat aiempaa pienemmät, sopimustekstit on selkeämmin kirjoitettu ja yksilö on lyhyemmän ajan sidoksissa Puolustusvoimiin. Tämä saattaa helpottaa muuttuvissa elämäntilanteissa. Sitouttaminen on pitkälti työnantajan tarpeista lähtevää. Tästä syystä sitouttamisasioiden riitauttaminen on usein haastavaa. Seuraamme Päälystöliiton luottamusmiesten uudistuksen etenemistä ja olemme halukkaita kuulemaan ”tapahtumista” kentältä. Ole tarvittaessa yhteydessä paikalliseen luottamusmieheesi, joka välittää tiedot eteenpäin. Toivotaan, että nyt tehdyn uudistuksen lopputulos on kokonaisuudeltaan positiivinen. Lopullisen päätöksen nimen laittamisesta paperiin ja sitoutumisesta työnantajan käyttöön joutuu viime kädessä jokainen tekemään itse.

Päälystöliiton kehittäminen jatkuu puheenjohtajapäivillä

Teksti: Edustajakokouksen puheenjohtaja Kari Reinivuo

Vuoden 2015 puheenjohtajapäivillä käynnistynyt liittomme sääntömuutostyö on edennyt siihen vaiheeseen, että sääntöluonnos sekä siihen oleellisesti liittyvä liiton johtosäännön luonnos on lähetetty yhdistyksille kommentoitavaksi tämän kevään puheenjohtajapäivillä tapahtuvaa lopullista muokkausta varten.

Nyt tekeillä oleva sääntömuutos taitaa olla vaikuttavin sitten liittomme perustamisen 1929. Perinteinen ajatus Päälystöliitosta yhdistysten liittona muuttuu osittain. Mikäli esitetyt säännöt hyväksytään, voi jäsen kuulua liittoon joko suoraan henkilöjäsenenä tai perinteiseen tapaan oman yhdistyksen kautta.

Voinko vaikuttaa sääntöihin ja johtosääntöön?

Liiton hallituksen asettama sääntötyöryhmä on kuluneen talven aikana laatinut saamansa evästyksen perusteella luonnoksen liiton uusista säännöistä. Liiton hallitus hyväksyi tämänhetkisen luonnoksen helmikuun kokouksessaan edelleen yhdistyksille lähetettäväksi kommentointia varten. Liiton johtosäännön luonnos valmisteltiin sääntötyöryhmän ja toimiston yhteistoiminnassa. Liiton työvaliokunta hyväksyi maaliskuun kokouksessaan myös johtosäännön luonnoksen yhdistyksille lähetettäväksi. Nyt on yhdistysten vuoro tarkastella molempia asiakirjoja omalta kantiltaan ja antaa niistä halutessaan lausunto puheenjohtajapäiviin mennessä. Nyt on mahdollisuus vaikuttaa! Sääntötyöryhmä kokoaa saamansa palautteen ja tekee niistä yhteenvedon puheenjohtajapäivillä käsiteltäväksi.

Yhteisellä työllä tuloksiin

Sääntöjä ja johtosääntöä työstetään puheenjohtajapäivien yhteydessä niin isossa salissa kuin pienemmissä työryhmissä. Tarkoitus on, että kaikkien näkemykset kirjataan ja niiden pohjalta tehdään tarvittavat viilaukset. Lopullinen yhdistysrekisterin ennakkotarkastukseen lähtevä sääntöluonnos on yhteisen työn tulos, ei nykyisen hallinnon sanelua. Tehdään yhdessä Päälystöliiton näköiset säännöt!

Mitä puheenjohtajapäivien jälkeen?

Puheenjohtajapäiviltä saatavan palautteen perusteella sääntötyöryhmä viimeistelee niin sääntöluonnoksen kuin johtosäännön loppukevään aikana. Lopullinen sääntöluonnos ja johtosääntö käsitellään liiton hallituksen kesäkuun kokouksessa, jonka jälkeen ne lähetetään yhdistysrekisteriin ennakkotarkastukseen. Ennakkotarkastetut säännöt tuodaan marraskuun edustajakokoukseen lopullista hyväksyntää varten. Mikäli edustajakokous tuolloin hyväksyy uudet säännöt, astuvat ne voimaan, kun ne on lopullisesti hyväksytty yhdistysrekisterissä. Vuoden 2017 edustajakokouksessa hallinnon henkilövalinnat toteutetaan uuden sääntöjen mukaisesti.

Nyt on mahdollisuus vaikuttaa liittomme tulevaisuuden toimintaan!

Jäsenyys 2017 pähkinänkuoressa:

- Jäsenyys vanhaan tapaan oman yhdistyksen kautta, tai suora henkilöjäsenyys liittoon.
- Oma yhdistys edustaa jäsenistöään edustajakokouksessa.
- Henkilöjäsenet valitsevat keskuudestaan edustajan edustamaan heitä edustajakokouksessa.
- Paikallisyhdistyksen edustajalla on edustajakokouksessa yksi ääni.
- Henkilöjäsenen edustajalla on edustajakokouksessa yksi ääni.
- Oma yhdistys huolehtii jäsentensä hallinnasta.
- Liiton toimisto huolehtii henkilöjäsenen hallinnasta.
- Yhdistyksen kautta jäsenenä olevan jäsenmaksupalaute tilitetään yhdistykselle.
- Henkilöjäsenen jäsenmaksupalaute jää liitolle lisääntyneestä työstä jäsenen hallinnasta.

Kaikki ovat jäsenyyssuodosta riippumatta jäseniä Päälystöliitossa!



Hallitus haluaisi poistaa myös lainsäädännölliset esteet suomalaisten sotilaiden osallistumiselta sotilaallisiin avunantotilanteisiin ulkomailla. Päälystöliitto edellyttää omassa lausunnossaan, että lakimuutosten lisäksi on selvitettävä, millaisia muutoksia ja lisäyksiä EU:n avunantolausekkeiden tuomat velvoitteet edellyttävät virkaehtosopimuksiin.

Puolustusvoimille tulossa uusi tehtävä **sotilaat käskystä maailmalle**

Teksti: Marko Jalkanen Kuva: Puolustusvoimat

Suomessa ollaan sysäämässä lakimuutoksin EU:n Lissabonin sopimuksen velvoitteita jäsenmaiden keskinäisestä avunantosta puolustusvoimien tehtäviksi. Jatkossa puolustusvoimilla olisi velvollisuus osallistua nykyistä laajemmin kansainvälisen avun antamiseen ja muuhun kansainväliseen toimintaan. Hallitus haluaisi poistaa myös lainsäädännölliset esteet

suomalaisten sotilaiden osallistumiselta sotilaallisiin avunantotilanteisiin ulkomailla. Alkuvuodesta lausuntokierroksella ollut lakiehdotus lähtee siitä, että kansainvälisen toiminnan tehtäviin käytetään ensisijaisesti vapaaehtoisia henkilöitä. Jatkossa Puolustusvoimat voisi kuitenkin määrätä henkilöstönsä osallistumaan ulkomaan tehtäviin yksipuolisesti. Osallistumispakko näyttäisi nyt koskevan avunantotilanteita vain EU:n

sisällä eikä tehtäviä unionin ulkopuolella. On kuitenkin selvää, että näillä lainsäädäntömuutoksilla luodaan pohjaa tulevaisuuteen, myös unionin ulkopuolisiin avunantotilanteisiin.

Muutos on merkittävä. Lakiehdotuksen mukaan henkilöstö olisi virkasuhteessa Puolustusvoimiin, ja palvelussuhteen ehdot määräytyisivät virkaehtosopimusjärjestelmässä sovitun mukaisesti. Päälystöliitto



Kriisinhallinnan palvelusuhteen ehtojen soveltamisohje valmistui

Teksti: Matti Vihurila

Pääesikunta antoi maaliskuun lopulla ohjeen, jossa kerrotaan, miten sotilaallisen kriisinhallinnan uusia palvelussuhteen ehtoja sovelletaan jatkossa (PEhenk-os ohje AM1857/23.3.2016). Keskeisimmät muutokset koskevat operaatiokohtaisia palvelusvapaakertymiä, operaation aikaisia kotilomamatkoja, purku- ja palautumisjakson korvaamista kotiuttamisjaksolla sekä lääkärin- ja hammaslääkärin tarkastuksien kustannusten korvaamista.

- Uudet ehdot koskevat niitä henkilöitä, jotka ovat allekirjoittaneet palvelussitoumuksensa ja aloittaneet palveluksessa viimeistään 25.1.2016 (asetuksen hyväksymispvm). Muut palvelevat vanhoilla ehdoilla sitoumuksensa loppuun, kertoo palkatun henkilöstön kriha-rekrytoinnista vastaava kapteeni **Ilpo Reinikainen** Maavoimien esikunnasta.

Palvelusvapaissa noudatetaan nykyisin voimassaolevaa käytäntöä 31.7. saakka. Tämän jälkeen YK-operaatioissa palvelusvapaakertymä on 2,5 vrk/kk sekä NATO- ja EU-operaatioissa 4 vrk/kk. OIR-operaatioissa (Irak) kertymä on myös 4 vrk/kk. Operaation aikaisiin kotilomamatkoihin sovelletaan 1.8. lukien uutta ehtoa eli henkilölle korvataan kaksi matkaa kuutta palveluskuukautta kohden.

Purku- ja palautumisjakson korvaava kotiuttamisjakso on elokuun alusta käytössä kaikissa operaatioissa, kuitenkin niin, että ennen 25.1. tehtävän aloittaneiden osalta noudatetaan vanhaa käytäntöä. Maavoimien johdossa olevien operaatioiden kertymä on 1 vrk/30 palveluspäivää (ei pyöristyksiä), kuitenkin vähintään kuusi vrk kaikissa tapauksissa, silloinkin, jos joutuu keskeyttämään palveluksensa. Kotiuttamisjaksolta maksetaan kriha-palkkaa sekä päivärahaa 25 €/vrk.

Kriha-palvelussuhteessa 1.8.2016 alkaen oleva pv:n ja RVL:n palkattu henkilöstö voi hakea korvausta suorittamistaan ennakko-terveystarkastusmaksuista.

- Maavoimien osalta lääkärintarkastukset hoidetaan työterveyshuollon kautta ja hammaslääkärin tarkastuskustannukset, mutta ei mahdollisia hoitokustannuksia, korvataan kuitteja vastaan koulutus- ja valintatilaisuuden matkalaskun yhteydessä, Ilpo Reinikainen muistuttaa.

Ohjeesta löytyy selkeitä esimerkkejä siitä, miten vanhoja ja uusia ehtoja sovelletaan ylimenokauden aikana. Kaikkien kriha-tehtäviin lähtevien ja niihin aikovien kannattaa tutustua huolella uusiin ehtoihin.

on lausunut asiasta puolustusministeriöön, että sopimusmääräykset on otettava henkilöstöjärjestöjen kanssa uudelleentarkasteluun. Tällöin on selvitettävä, millaisia muutoksia ja lisäyksiä EU:n avunantolausekkeiden tuomat velvoitteet edellyttävät virkaehtosopimuksiin. Kansainväliseen tehtävään valmistautumiseen, jolloin harjoittelu tapahtuu ympäri vuorokauden kestävässä mahdollisimman todenmukaisissa erityisolosuhteissa, nykyiset sopimusmääräykset sopivat, mutta itse kansainväliseen tehtävään eivät. Esimerkiksi ulkomaille virkamatkustamista koskevat sopimusmääräykset yhdistettynä puolustusvoimien työaikamääräyksiin eivät sellaisenaan sovi sovellettavaksi sotilasavun kohdemaassa. On oletettavaa, että avunantotilanteissa esimerkiksi sopimusmääräysten edellyttämiä lepoaikoja ei välttämättä pystyittäisi noudattamaan eivätkä majoitusolosuhteet vastaisi virkaehtosopimusmääräysten edellytyksiä.

Onko sotilaalla oikeus pidättäytyä työstä?

Tähän asti puolustusvoimat ei ole saanut käyttää virka-aputilanteissa voimakeinoja, annettiinpa apua Suomen toisille viranomaisille tai ulkovaltioille. Nyt tätä oikeutta ollaan muuttamassa. Jatkossa sotilashenkilöstöllä olisi tehtävää suorittaessaan kansainvälisen avun pyytäjän määrittämä toimivalta sekä oikeus käyttää tehtävän kannalta välttämättömiä voimakeinoja. Puolustusvoimien sotilashenkilöstölle tilanne on uusi. Jatkossa sotilaat saattavat joutua virkatehtävissään sellaisiin voimankäyttötilanteisiin, jotka sisältävät henkilökohtaisen aseiden käytön lisäksi myös sotatavarustein tapahtuvaa asevoiman käyttöä kriisinhallintatehtävien kaltaisesti.

Henkilöstön vakuutusturvaan on tarkoitus soveltaa uutta kriisinhallinnan tapaturmalakia, joka ottaa huomioon myös tehtävien luonteen ja antaa kattavamman tapatur-

maturvan kuin virkasuhteessa sovellettava työtapaturmalaki. Työturvallisuuslaissa on se erikoisuus, että lakia ei sovelleta sotilaalliseen harjoitukseen tai koulutukseen, jonka tarkoituksena on sotilaallisten erityisvalmiuksien harjoittaminen. Sen sijaan Puolustusvoimien operatiivinen toiminta toteutetaan työturvallisuussäädösten alaisina samalla tavoin kuin kriisinhallintatehtävät. Myös kansainvälisen toiminnan tehtävät kuuluisivat työturvallisuuslain soveltamisen piiriin. Lakiehdotuksen mukaan henkilöstölä on oikeus pidättäytyä työturvallisuuslain 23 §:n nojalla työstä, jos esimerkiksi ammattisotilas arvioi virkamatkasta sotarikialueelle taikka itse työtehtävästä aiheutuvan vakavaa vaaraa hänen hengelle tai terveydelle. Tätä perusoikeutta ilman pelkoa sotilaskurinpidollisista seuraamuksista on jatkossa korostettava.



Pitkän linjan jukolaiset luottamusmiehet yliluutnantti Aki Blom ja majuri Mikko Pimiä keskustelemassa tilahallintaan liittyvästä esityksestä.

Järjestöyhteistyö osaksi paikallista edunvalvontaa

Teksti ja kuva: Jyrki Lukkarinen

Upseerien Ammattijärjestöjen neuvottelukunnan (UNK) yhteistyö on tiivistynyt huomattavasti viime vuosina erityisesti keskustason toiminnassa. Päällystöliitto ja Upseeriliitto ovat pystyneet ulosmittaamaan hyötyä yhteistoiminnasta ”unkkilaisessa” hengessä käytännön tasolla ja erityisesti edunvalvontatyössä. Olemmeko kuitenkin osanneet hyödyntää tiivistynyttä yhteistyötä täysimääräisesti? Saavutettaisinko neuvottelukunnan yhteistyön syventämisellä myös alue- ja paikallistason toiminnassa positiivista tulosta, josta olisi hyötyä molemmille järjestöille? Uskallan väittää, että tässä meillä on osin hyödyntämätön voimavara edunvalvonnan työkalupakissa. Vaikeinta yhteistyön syventämisessä ovat varmasti ensiaskeleet, kuten kaikessa toi-

minnassa. Paikallistason yhteistyön laajentamisen karikkoina voivat olla vanhat käytännöt henkilöstöryhmien välisessä toiminnassa tai jopa henkilöstöedustajien keskinäisten henkilökemioiden törmäyskurssit. Mutta eihän meidän tarvitsekaan olla kaikesta samaa mieltä, eikä se käytännössä olisi mahdollistakaan. On selvää, että mm. tehtävärakenteiden osalta meillä on rajapintoja, joissa molempien liittojen henkilöstöedustajien on järkähtämättä puolustettava omaa kantaansa ja jäsenistönsä asemaa. Olisi kuitenkin jäsenten edun mukaista hyödyntää yhdessä tekemisen voimaa silloin, kun katseet asioissa ovat samaan suuntaan. Jukolaisen yhteistyön hedelmällisiä tuloksia olisi varmasti saavutettavissa luottamusmiesten ja yhteistoimintaelimen jäsenten toiminnas-

sa. Varsinkin silloin, kun käsiteltävät asiat koskettavat samalla tavalla molempia henkilöstöryhmiä, olivat kyseessä sitten tilahallintaan tai puolustusvoimien työaikasopimuksen soveltamiseen liittyvät haasteet. Lappeenrannassa on hyödynnetty yhdessä tekemisen voimaa positiivisin tuloksin jo kauan ennen UNK:n perustamista, 2000-luvun alusta asti. Luottamusmiesten ja yhteistoimintaelinten jäsenten hyvät keskusteluvälit ovat mahdollistaneet molempien järjestöjen jäsenistöä palvelevia toimia. Toki välillä henkilöstöedustajat ovat olleet asioista jyrkästikin eri mieltä, mutta jatkuvuuden kannalta on tärkeää muistaa, että ”asiat voivat riidellä, eivät miehet”. Toimivina yhteistyön muotoina, silloin kun sisällöissä ei ole ollut eturistiriitoja kummankaan järjestön puolelta, ovat vuosien

Rajavartiolaitos taloudellisten haasteiden edessä

Teksti: Jyrki Juvonen Kuva: Sari Ahvonen

Rajavartiolaitos on tehnyt suuret sopeuttamistoimet aikaisemmin, eikä uusiin supistamistoimenpiteisiin ole näillä rahoituskehyksillä varaa, sillä ilman lisärahoitusta RVL:n toiminnan taso laskee jo muutenkin selvästi nykyisestä. Tämä sanoma on ollut esillä sisäisen turvallisuuden selonteossa, jonka julkaisu on siirretty odottamaan hallituksen kehyspäätöstä, jossa jaetaan tulevien vuosien määräraha-kehukset. Joudumme vielä odottamaan tulevien määrärahojen jakautumista. Edessä saattaa olla mahdollisia uusia sopeuttamistoimia, jotka ehkä eivät ole sopusoinnussa nykyisen turvallisuustilanteen kanssa. Tässä suhteessa jaamme RVL:n päällikön **Jaakko Kaukasen** huolen päättäjien tilannetajasta.

Kenraali Kaukanen toteaa omassa haastattelussaan olevansa tyytyväinen järjestöjen ja työnantajan väliseen yhteistyöhön. Päälystöliiton kannalta yhteistyö on toiminutkin hyvin yhteistoiminnan alalla ja erilaisten säästökohteiden etsinnässä. Suunnitteluseminaarista olisi tulevaisuudessa henkilöstöjärjestöjen osalta saatavissa suurempiakin tehoja panostamalla niiden ennakkovalmisteluihin.

Tällä hetkellä Rajavartiolaitos suunnittelee jo etukäteen seuraavia oman toiminnan sopeuttamistoimia. Yhteistyön onnistuminen suunnittelussa on tärkeää henkilöstön kannalta, sillä henkilöstö joutuu muutenkin tekemään päivittäistä perustyötä suurten paineiden alla ja kiireessä. Tähän työtaakkaan ei kaivata enää lisähuolia oman taloudellisen tilan huononemisesta, jos laitoksen toimintaa joudutaan sopeuttamaan henkilöstön lomautuksilla tai pahimmassa tapauksessa irtisanomisilla. Onneksi nämä toimet on tähän asti voitu välttää ja sen linjan toivoisi jatkuvan tulevaisuudessakin.

Kaukanen korostaa päätösten perustelu-



jen tärkeyttä henkilöstösuunnittelussa. Mielestäni päätösten perustelut ovat tärkeitä muissakin kuin henkilöstösuunnittelussa. Nykyisten suurten sopeuttamistoimien ja muiden tulevaisuuteen tähtäävien toimien osalta on perusteltua odottaa henkilöstön osuuden huomioimista todellisilla vaikutusmahdollisuuksilla eikä pelkästään muodollisella mahdollisuudella antaa lausuntoja valmiisiin suunnitelmiin.

Eläköityminen vaikuttaa suoraan opistoupseerien määrään vähentävästi, ja Rajavartiolaitoksen tehtäväkentän laajeneminen esimerkiksi rikostorjunnan alalle on lisännyt opistoupseerien tehtäviä myös muille kuin perinteisille tehtäväaloille. Tämä yhtälö tarkoittaa jatkossa entistä enemmän sitä, että kaikille perinteisille opistoupseerien tehtäville ei riitä opistoupseeria. Kuitenkin osa opistoupseereista palvelee jopa esiupseerin tehtävissä, joten opistoupseerien asema näyttäisi olevan työnantajan silmissä hyvä.

Kenraali Kaukasen esittämät linjaukset neu-

Mitä enemmän päätösten mukana seuraa perusteluja, sitä vähemmän päätökset aiheuttavat kentällä nurinaa tai kysymyksiä, Päälystöliiton varapuheenjohtaja Jyrki Juvonen toteaa.

vottelutoiminnasta on helppo allekirjoittaa. Erityisesti hänen mainitsemansa asia siitä, että työnantajan toiminnassa ei ole tehty linjamuutoksia, on hyvä tietää, sillä neuvottelut eivät viime aikoina ole johtaneet kovinkaan usein sopimukseen saakka.

RVL:n suunnitelma evp-henkilöstön käytöstä rajaturvallisuusreservin äkillisissä turvapaikanhakijoiden määrän kasvutilanteissa on kentän näkökulmasta hyvä ja nopea tapa saada osaavaa reserviä henkilöstön tueksi tilanteissa, joissa työssä olevan henkilöstön omat voimavarat eivät riitä. Ensimmäiset tiedotus- ja infotilaisuudet asian tiimoilta on jo pidetty rekrytoitaville henkilöille.

saatossa olleet mm. luottamusmiesten keskinäiset tapaamiset, yhteiset neuvonpidot Maasotakoulun johdon kanssa, yhteistoimintaelimen kokouksiin valmistautumiset ja jopa erimielisyyssioiden ajaminen yhdessä.

Järjestöyhteistyössä on voimaa myös yli jukolaisen kentän. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii Lappeenrannassa syksyllä 2015 Päälystöliiton, Upseeriliiton ja Aliupseeriliiton toimijoiden yhteistyössä järjestämä

paikallisten kansanedustajien tapaaminen sotilaseläkejärjestelmään liittyvän vaikuttamisen johdosta. Tuolloin **Jyrki Lukkarinen** (PL), **Jukka Pesonen** (UL) ja **Vesa Tuovinen** (AuL) yhteistoiminnassa avasivat sotilaiden näkemyksiä ja perusteluja sotilaseläkejärjestelmän säilyttämisen puolesta lappeenrantalaisille kansanedustajille **Jukka Kopralle** (kok.) ja **Anneli Kiljusele** (sd.).

Henkilöstöedustajien ei pidä jämähtää teh-

täviä hoitaessaan vain omiin mielipiteisiinsä, vaan usein on näkökantoja avaavaa keskustella ja vaihtaa ajatuksia myös eri järjestöjen edustajien kanssa. Yhteisen taavoitteen löytyessä, usean järjestön yhdes-ä eteenpäin viemällä kannalla on varmasti enemmän painoarvoa ja täten järjestöyhteistyöstä on ulosmitattavissa hyötyä.

Työtapaturma- ja ammattitautilaki uudistui

Teksti ja kuva: Antti Kymäläinen

Työtapaturmassa loukkaantuneen virkamiehen tulee ilmoittaa tapah- tumasta työpaikkansa tapaturma- asiamiehelle heti, kun se on mah- dollista. Tapaturma-asiemies ilmoittaa vahingosta Valtiokonttoriin, joka huolehtii valtion henkilöstön työtapaturma- ja am- mattitautikorvauksista. Tapaturma-asiame- heltä saa myös vakuutustodistuksen, jolla hoitokululaskut voidaan ohjata suoraan Val- tiokonttoriin.

Kansalaisen asiointitilin avaaminen suomi- fi-verkkopalveluun nopeuttaa tapaturma- korvausasioiden käsittelyä Valtiokonttorin kanssa. Tiliä käyttäen voi ilmoittaa vahin- gosta aiheutuneita sairaanhoito-, lääke- ja matkakuluja Valtiokonttorille ja saada kor- vauspäätökset verkkopalveluna sekä pitää yhteyttä Valtiokonttorin asiakaspalveluun.

Uudistus vahvistaa oikeusturvaa

Uusi tämän vuoden alusta voimaan tul- lut työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015) on aikaisempaa tarkempi. Si- hen on kirjattu vakuutetun virkamiehen oi- keudet ja velvollisuudet, jotka aiemmin oli- vat ratkaisu- ja oikeuskäytännön varassa. Lain mukaan tapaturmalla tarkoitetaan ul- koisesta tekijästä johtuvaa äkillistä ja odot- tamatonta tapahtumaa, joka aiheuttaa työntekijälle vamman tai sairauden. Työta- paturmana käsitellään vahinko, joka on ta- pahtunut työssä, työntekopaikan alueella tai työntekopaikan alueen ulkopuolella työ- tehtävissä. Työmatkalla tapahtuneet louk- kaantumiset, samoin kuin työnantajan edel- lyttämään ja hyväksymään kuntoliikuntaan työajalla osallistuneiden sotilaiden tapatur- mat, korvataan työtapaturmina.

Korvaaminen edellyttää syy- yhteyttä

Työtapaturman korvaaminen edellyttää, että vahinkotapahtuman ja vamman tai sai- rauden välillä on todennäköinen lääketie- teellinen syy-yhteys. Tämän arvioinnissa otetaan huomioon lääketieteelliset löydök- set, vahingon sattumistapa sekä aikaisem- mat vammat ja sairaudet.

Tapaturman korvaamisen kannalta haas- teellisimpia ovat tapaukset, joissa vamma- tumisen taustalla tai osasyynä nähdään henkilön ikääntymisestä johtuva kudos- ten rappeutuminen. Tällöin joudutaan ar- vioimaan sitä, mikä on tapaturman osuus vammautumisessa ja toisaalta mikä osuus liittyy ikääntymisen tuomiin muutoksiin. Ikä- rappeumakaan ei aina estä tapaturman korvaamista, mikäli turman aiheuttaneen tapahtuman energia on ollut riittävän suu- ri. Kudosrappeumiin liittyviä työtapaturma- vammoja voidaan korvata vamman pahe- nemista koskevan lainkohdan perusteella. Tällöin korvausaika on kuitenkin rajattu enintään kuuteen kuukauteen tapaturman sattumisesta.

Valtiokonttori kehittää asiakaspalvelu- aan - asiakkaita kuunnellaan herkem- mällä korvalla ja käsittelyajat lyhenevät. Valtiokonttorin tapaturma- ja ammattitauti- korvausasioiden avainhenkilöt vasemmal- ta: Palvelupäällikkö Jyrki Suoninen, asia- kaspäällikkö Ismo Tikka, ylläkäkäri Janne Leinonen, korvausasiantuntija Sanna Länkelä ja toimialajohtaja Jyri Tapper.



Ammattitauteihin monia syitä

Ammattitauti on sairaus, joka työssä todennäköisesti on aiheutunut fysikaalisesta, kemiallisesta tai biologisesta tekijästä. Yleisimpiä ammattitauteja ovat kuulovammat, ihottumat ja keuhkosairaudet.

Ammattitautia epäiltäessä tulee hakeutua työterveyslääkärin tutkimukseen.

Työtapaturma- ja ammattitautilain perusteella voidaan korvata virkamiehen sairaanhoitokuluja ja hoitoon liittyviä matkakuluja sekä maksaa ansionmenetykskorvauksia ja pysyvää toiminnallisesta haitasta haittara-haa. Jos virkamiehelle on työtapaturmasta aiheutuneen poissaolon ajalta maksettu palkkaa, ansionmenetykskorvaus maksetaan siltä osin työnantajalle.

Valtiokonttori lupaa, että virkamies saa korvauspäätöksen uuden lain edellyttämässä 30 päivän määräajassa. Määräaika laske-taan siitä, kun päätökseen tarvittavat asia-kirjat ovat Valtiokonttorin käytettävissä.

Kriisinhallintatehtäviä koskeva laki valmisteilla

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee parhaillaan lakiesitystä kriisinhallintatehtävissä sattuvien tapaturmien ja palvelus-sairauksien korvaamisesta. Esitys annet-taneen eduskunnalle tämän kevään aikana. Tällä hetkellä Valtiokonttori korvaa kriisinhallintatehtävissä tapahtuneet loukkaantu-miset ja sairastumiset sotilastapaturmalain perusteella.

Uuden lain tavoitteena on luoda kriisinhallintatehtäviin osallistuville työtapaturma- ja ammattitautilakia kattavampi turva, jossa otetaan paremmin huomioon tehtävien erityisolosuhteet sekä vammautumisen ja sairastumisen riskit.

Palkatun henkilöstön tapaturmat Puolustusvoimissa v. 2014

- Tapaturmista aiheutui poissaoloja 0,387 työpäivää/henkilötyövuosi.
- Yhteensä tapaturmapoissaoloista kertyi noin 21 henkilötyövuotta.
- Keskimäärin pv:ssa sattuu tapaturmia 2 - 3 tapausta 100 henkilötyövuotta kohden, vuoden 2014 toteuma oli 2,6.
- Tapaturmista aiheutui poissaoloja keskimäärin 14,7 työpäivää/tapaturma.
- Tapaturmista aiheutui pv:lle noin 2 miljoonan euron kustannukset.
- Viime vuosina tapaturmat ovat olleet hienoisessa laskusuunnassa.

Lähde: PVHTP 2014

Maakunnista kuultua - paikalliset toimijat kokoontuivat

Teksti ja kuva: Juha Susi

Hallintoyksiköiden edustajat eri puolustushaaroista ja virastoista kokoontuivat perinteiseen tapaan alkuvuodesta ajankohtaisten asioiden tiimoilta. Tälle vuodelle koulutustilaisuuksia uudistettiin yhdistelemällä niitä. Valtaosa tilaisuuksien anneista oli kaikille nipuille soveltuvaa. Näiden lisäksi käsiteltäviä aiheita täydennettiin tarpeen mukaan puolustushaara tai virastokohtaisilla osioilla. Yhdistetyt alueelliset tilaisuudet tarjosivat samalla hyvän mahdollisuuden tutustua toisten puolustushaarojen toimijoihin. Yhteistä kaikille puolustusvoimalaisille katsauksille oli OTV-tehtävien täyttöön liittyvät ongelmat. On suorastaan hälyttävää, ettei viraston omia määräyksiä noudateta aina täysimääräisinä. Tämä tuli ilmi tehtävien avoimissa hauissa sekä henkilöstöryhmämuutoksissa. Lähes poikkeuksetta kyseiset tehtävät, joihin ongelmat kohdistuivat, sijoittuvat vaativuusasteikon yläpäähän. Ongelmia oli esiintynyt myös valintaprosesseihin liittyen. Näistä paikalliset toimi-

jat ovat käyneet keskustelut ja toimittaneet kannanotot asiaan liittyvien tahojen kanssa.

Eriytyvissä katsauksissa käsiteltiin varapuheenjohtajien ja alueellisten päaluottamusmiesten toimesta meripalvelustyöaikaryhmän tilannetta sekä sotilasilmailuun liittyvää lisäjärjestelmää sitoumuksineen. Tarkempaa sisältöä voi kysyä tilaisuuteen osallistuneilta edustajilta. Rajavartioloitos käsitteli omista katsauksistaan neuvottelutilannetta sekä matkustamiseen liittyvää työaikakysymystä. Maavoimilla sekä Pääesikunnalla ja sen alaisilla laitoksilla ei ollut erityiskysymyksiä. Kaikissa tilaisuuksissa esille nousivat myös jaksamiseen ja henkilöstön riittävyyteen liittyvät keskustelut. Osaamisen varmistaminen toteutettiin perinteisesti ennakkotehtynä verkkotehtävänä. Kysymysaineisto ja vastaukset löytyvät aikaisempien vuosien tapaan jäsenosiosta (koulutus/case tehtäviä).

Paikallisten edustajien esille tuomat ongelmat henkilöstöryhmämuutoksiin ovat hälyttäviä. Miksi annettuja määräyksiä ei noudateta vaan niissä oiotaan?



Sotilaiden kuulovammat ovat vähentyneet

Teksti ja kuva: Samuli Vahteristo

Äskettäin julkaistu lääketieteen lisensiaatti **Tuomas Holman** väitöskirjatutkimus osoittaa, että suomalaisten ammattisotilaiden meluvammat ovat vähentyneet ja kuulovikojen vaikeusaste on lieventynyt 1960-luvulta lähtien. Muutos näkyy selvimmin 1990-luvulla uransa aloittaneilla sotilailla. Kuulovaurioiden vähentymiseen ovat vaikuttaneet Puolustusvoimissa toimeenpannut kuulonsuojelutoimenpiteet ampumarjoituksissa ja muussa sotilaallisessa toiminnassa.

- Sotilaiden kuulovaurion riski näyttää liittyvän erityisesti käsituliaseiden käyttöön. Nykyään tavallisin meluvamman aiheuttava tapahtuma on arvaamaton altistuminen rynnäkkökiväärin laukausmelulle ilman kuulosuojausta, toteaa Holma tutkimuksessaan.

Tutkimuksessa verrattiin meluvammojen esiintyvyyttä eri aselajeissa. Kuulovikojä todettiin eniten pioneereilla ja ilmatorjunta-aselajissa palvelevilla. Pienin meluvamariski oli soittajilla, lentäjillä ja laivastossa palvelevilla.

Yksilöiden meluvamma-alttius vaihtelee huomattavasti. Holman tutkimuksessa arvioitiin mm. sydän- ja verisuonisairauksien riskitekijöiden ja melun yhteisvaikutusta sotilaiden kuuloon. Diabetes ja sokeriaineen-

vaihdunnan häiriö näyttivät lisäävän meluvammariskiä.

Tutkimuksen mukaan nuoren henkilön kohonnut meluvamma-alttius on mahdollista tunnistaa varhain kuulokynnyksmittauksen ja riittävien esitietojen perusteella. Yksilöllisen meluvamma-alttisuuden varhainen toteaminen voi motivoida nuorta suojaamaan kuulonsa vaarallisen voimakkaalta melulta työssä ja vapaa-aikana. Vapaa-ajan melu on tällä hetkellä vakavin uhka suomalaisten nuorten kuulolle. Holman tutkimustulosten valossa kuulonhuollon ohjeistuksia ja käytäntöjä on tarpeen tarkistaa suomalaisessa perusterveydenhuollossa. Väitöskirja on luettavissa os. <http://www.oulu.fi/yliopisto/node/3708>

Kuulosuojaukseen panostaminen kannattaa

Porin prikaatin taisteluvälinepäälikkö yli luutnantti **Heikki Saarisen** mukaan kuulovammojen vähenemiseen Puolustusvoimissa vaikuttavat monet eri seikat.

- Kuulosuojaimien jatkuva kehittyminen ja tiukentuneet varomääräykset sekä ammunnoissa ja taisteluharjoituksissa toimivien kouluttajien asennoituminen riittävällä vakavuudella niin oman kuin koulutettavien kuulon suojaamiseen ovat tuottaneet hyvää tulosta.

Saarisen mukaan kuulosuojaimet kehittyvät jatkuvasti, ja Puolustusvoimille hankittavissa kuulosuojaimissa huomioidaan käyttäjien tarpeet toiminnan ja eri asejärjestelmien tai aseiden asettamat vaateet kuulosuojaukseen liittyen.

- Esimerkiksi Porin prikaatissa sinkojen ja kranaatinheittimien tai muiden raskaiden aseiden parissa toimivat käyttävät tupla-kuulosuojaimia. Ne mahdollistavat toiminnassa vaadittavan puheen kuulemisen kuten tulikomennot, mutta suojaimet sulkevat laukausten kuuloa vaurioittavat ylääänit pois. Kouluttajilla on mahdollisuus kuitata aktiivikuulosuojaimet myös henkilökohtaiseen käyttöön ja käyttää niitä esimerkiksi taistelijan perusammunnoissa.

Saarisen mielestä kuulosuojeluun panostusta tulee edelleen jatkaa.

- Palvelusturvallisuuden kannalta tarvitsimme suojaimia, joiden välityksellä esimerkiksi tulentarkkaajat ja ammunnon johtajat voisivat olla radioyhteydessä toisiinsa suojaimien kautta. Entistä parempien suojaimien hankinta on kallista puuhaa, mutta lisäpanostus palvelusturvallisuuden parantamiseen tätä kautta voi estää taloudelliset tai henkilön terveyteen kohdistuvan vahingot.

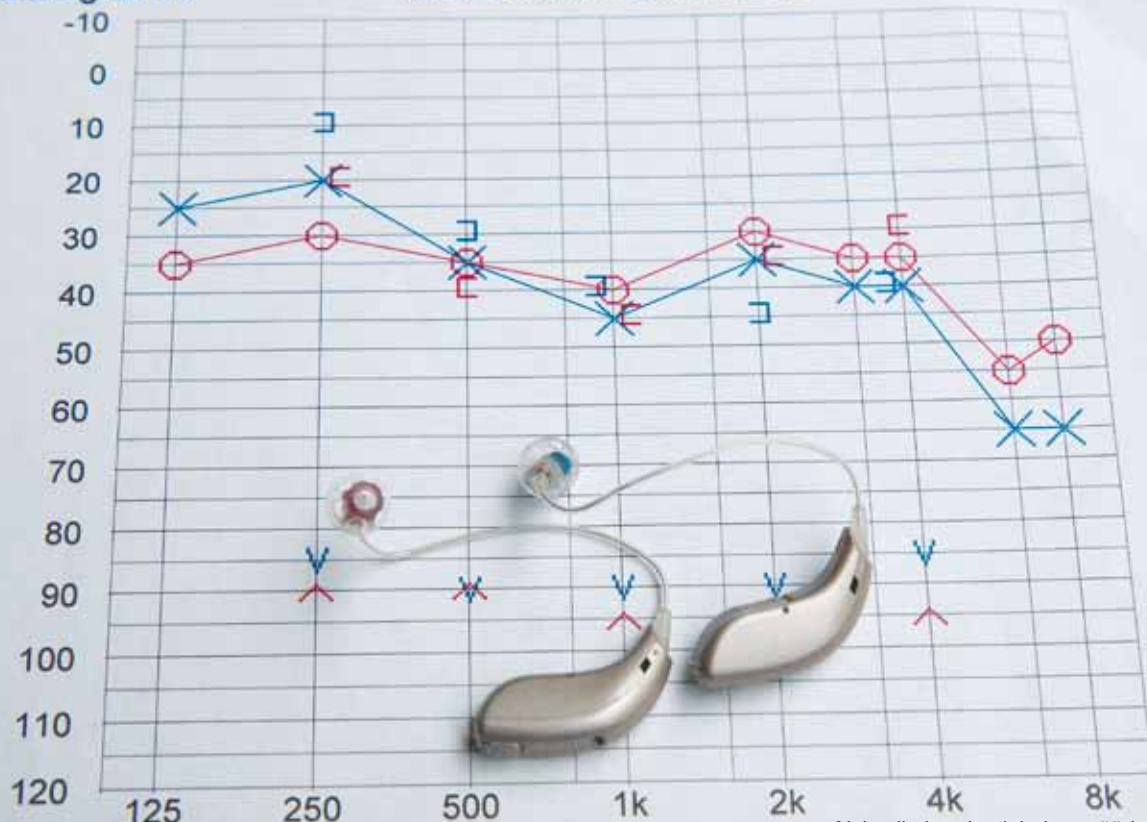
Yli luutnantti Heikki Saarisen mukaan kuulosuojauksen osalta on saatu hyviä tuloksia aikaan, mutta panostus on edelleen tarpeen palvelusturvallisuuden lisäämiseksi.



Kuulontutkimus

Äänesaudiogrammi

Vasen korva/Oikea korva - HL



Nykyaikaiset kuulukojeet säädetään tutkitun henkilön kuulotutkimuksen tuloksen mukaan. Niitä ei tarvitse itse "sormeilla". Riittää, kun vaihtaa paristot.

Kuulovamman kanssa voi elää

Teksti ja kuva: Samuli Vahteristo

Muutama vuosikymmen taaksepäin puolustusvoimissa elettiin kuulonsuojauksen suhteen kuin pellossa – toisaalta ei tiedostettu kuulonsuojauksen tärkeyttä. Kuulovammoja syntyi, ja niiden seurauksia saavat kantaa etenkin kenttäkouluttajina toimineet. Itse kuulun tähän joukkoon. Osa kuulovammojen haitoista voidaan kuitenkin kuulokojeen avulla poistaa.

1970-luvulla varusvarastolta jaettiin kovia muovikorvatulppia, jotka pakkasella olivat aivan kivikovia. Jotkut kouluttajat laittoivat kiväärin hylsyjä tai rihlavillatuppoja korviinsa ja valistuneimmat olivat hankkineet omat kuppikuulosuojaimet. 1980-luvulla varusvarastolta sai kuitata omaan käyttöönsä kuppisuojaimeet ja käytössä oli myös kertakäyttöisiä muovavaltavia korvatulppia.

Pyrin suojaamaan aina kuuloani, mutta kuulon kannalta hankalia ylääänitilanteita sattui useasti. Tavallisimmin niitä syntyi katokselisella kouluampumaradalla, missä ammunnan päätyttyä olin jo poistanut kuulosuojaimet ja joku vielä ampui. Krh-kouluttajana tuliaseman valvojan tehtävässä, varsinkin raskailla kranaatinheittimillä ammuttaessa, tuli tilanteita, joissa joutui alttiiksi me-

luvammalle. Pahin tilanne kuitenkin minulle sattui kevyellä heittimellä laukeamatonta poistamisen yhteydessä, kun kranaatti lähti taivaalle putken sidettä löysätessä. Kuulo meni toisesta korvasta pariaksi päiväksi lähes kokonaan. Tehtäväni ampuharjoituksessa oli sellainen, etten katsonut voivani lähteä Tilkkaan happihoitoon.

Kuuloa kyllä tutkittiin vuosittaisissa lääkärintarkastuksissa ja lievää kuulonalenema todettiin. En valittanut asiasta, kun eläkepäivät koittivat. Vuodet vierivät ja mitä sanoit, anteeksi voitko puhua kovemmin -kysymykset taholtani lisääntyivät. Perheenjäsenet kehittivät minua hankkimaan oman television toiseen huoneeseen, koska liian voimakas katseluääni oli heille kestämaton. Aktiivisena kansalaisena kuulun moniin järjestöihin, mutta kokouksissa en tahtonut kuulla kaikkien puhetta ja olin sananmukaisesti "pihalla".

Piti tehdä jotakin ja hakeuduinkin korvalääkäriin, josta sain lähetteen kuulotutkimukseen. Siellä todettiin selvä kuulonalenema puhealueella. Korvalääkäri laittoi lähetteen Satakunnan keskussairaalaan. Jonkin ajan kuluttua sain kutsun sairaalaan kuulotutkimukseen, ja siitä noin parin viikon päästä

edessä oli kuulolaitteiden sovitus.

Nyt olen ollut kuulevien kirjoilla kolme kuukautta ja laitteet toimivat hienosti – kuulen hyvin, erotan jopa linnunlaulun ja lähestyvien korkokenkien äänet. Ainut haittapuoli on, että paristoja pitää kuljettaa mukana, jos ne loppuvat esimerkiksi kesken kokouksen. Viikon käytön jälkeen en enää huomannut kuulolaitetta ja menin suihkuun. Vasta shampoota tukkaani levittäessäni huomasin, että kuulolaitteet ovat korvissa. Onneksi koje ei vaurioitunut.

Kuulovammat ovat yksilöllisiä, mutta ainakin omalla kohdalla kuulokoje oli ratkaisu pulmiini, joten voin suositella jokaiselle kuulovammoista kärsiville korvalääkärillä käyntiä. Tunsin myös saavani kunnon vastineen vuosien varrella maksamilleni veromarkoille, sillä maksoin korvalääkärillä ja kuulotutkimuksissa käynneistä yhteensä 180 euroa. Kuulolaite oli maksuton. Paristokuluja kuukaudessa tulee jatkossa noin 3 - 5 euroa.

Olen ilokseni huomannut, että kuulokojeen kautta olen palannut kuulevien maailmaan ja voin elää täysipainoisesti.

Jäsenen oikeusturvavakuutus jäsenpalveluna

Teksti: Arto Penttinen Kuva: Juha Susi

Liiton palveluksessa oleville jäsenille ottaa oikeusturva- ja vastuuvakuutus on otettu OP Vakuutus Oy:stä (ent. Pohjola Vakuutus Oy). Yhteistyö yhtiön kanssa alkoi vuoden 2015 alusta lukien. Oikeusturvavakuutuksessa ovat vakuutettuina myös evp-jäsenet sellaisten vakuutuksen piiriin kuuluvien asioiden osalta, jotka perustuvat työssäoloaikana tapahtuneeseen seikkaan. Tällaisen tapahtuman tullessa vireille vasta eläkkeelle jäämisen jälkeen on vakuusturva tapahtuman osalta voimassa. Oikeusturva- ja vastuuvakuutus on voimassa Pohjoismaissa. Pohjoismaiden ulkopuolellakin vakuutus on voimassa, mikäli ne seikat, joihin vakuustapahtuma perustuu, ovat syntyneet sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain tarkoittamassa toiminnassa tai suomalaisessa sota-alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että asiaa käsitellään Suo-

men lakien mukaisesti. Näin siis nykyiseen sopimukseen on kirjattu. Osallistumisesta kansainvälisiin tehtäviin on maan hallituksella esitys lakimuutoksesta, ja sen myötä on tarkoitus saada vakuutussopimukseen laajennus, jossa se on voimassa kaikissa kv-tehtävissä ja myös suomalaisissa ilma-alueissa.

Vääriä käsityksiä

Vakuutuksen ehdot määrittävät, mihin vakuustapahtumaan oikeusturva- ja vastuuvakuutusta voidaan soveltaa. Liiton jäsenillä tuntuu olevan käsitys, että jos joudun syytetyn penkille, liitto kyllä hoitaa kustannukset tavalla tai toisella. Näin ei siis todellakaan ole. Selkeät tahalliset ”hölmöilyt” ja niiden johdosta syntyvät oikeudelliset kustannukset (esim. rattijuopumus, pahoinpitelyt, varkaudet jne.) ovat yksin tekijän maksettavaksi tulevia menoeriä. Oikeusturvavakuutuksen piiriin kuuluvat vain asiat, jotka liittyvät vakuutetun virkasuhteeseen taikka virkamiehen asemaan. Mahdollinen myönnetty oikeusturvaetus ei kuitenkaan ole ilmainen, vaan maksettavaksi jäsenelle tulee omavastuuosuus. Liiton jäsenisivuilla

kohdassa *Edunvalvonta* ja sieltä alasivuilta *Hyödyllistä tietoa* löytyy oikeusapua-kohdasta diasarja, jossa esitetään asian prosessikaavio.

Liitto on täydentänyt jäsenten oikeudellista jäsenpalvelua solmimalla yhteistyösopimuksen asianajotoimisto Lindell Oy:n kanssa. Asianajotoimisto antaa sopimuksen perusteella yhden puhelinneuvonnan liiton jäsenelle maksutta myös siviiliasioissa. Ennen yhteydenottoa asianajotoimistoon tulee kuitenkin olla yhteydessä liiton toimistoon, joka tarkistaa jäsenyyden ja tekee ilmoituksen asianajotoimistolle tulevasta yhteydenotosta.

Ryhmävastuu- ja oikeusturvavakuutuksen vastuuvakuutusosuutta ei käytännössä ole vielä koskaan tarvinnut hyödyntää. Puolustusvoimat ja Valtiokonttori ovat kuitenkin viime aikoina muutamassa tapauksessa alkaneet vaatia korvauksia virkamieheltä hänen aiheuttamastaan mahdollisesta vahingosta. Tällaisen vaatimuksen saadessa jäsenen kannattaa hyvin tarkkaan käydä lävitse, vaikka asiantuntijan kanssa, kannattaako korvaus maksaa vai lähteä käräjöimään asiasta. Riitatapauksissa viimeisen sanan sanoo aina tuomioistuin. Määräytystä korvauspäätöksestä voi valittaa, vaikka päätöksessä lukisikin, että päätökseen ei ole valittamisoikeutta. Päättyessään hyväksyä vaaditun korvauksen ja maksettuaan sen, saa jäsen merkitä verotuksessa maksun työtulovähennykseksi. Näin on korkein hallinto-oikeus (KHO) aikanaan päättänyt vastaavanlaisessa korvauksen maksamisasiassa. Työnantajatahon korvausvaatimusten lisääntyessä saattavat riitatapaukset tulevaisuudessa nostaa vakuusturvan vastuuosuuden tärkeyden arvoonsa.

Asianajaja Vesa Mattila, pääluottamusmies Marko Jalkanen ja järjestöpäällikkö Arto Penttinen keskustelivat oikeusturvavakuutuksen käytöstä. Vakuutuksen kattama turva ei ole auennut kaikille oikein. Lähtökohtana on yhteydenotto liiton toimistoon ennen asianajajatoimiston kanssa neuvottelemista.





EDUNVALVOJAN VIKKO

Teksti: Matti Vihurila Kuva: Juha Susi

Anja Mustajoki on toiminut järjestösihteerinä syyskuusta 2013 lähtien.

Mistä työnkuvasi muodostuu?

- Tärkein tehtäväni on jäsenpalvelu, sähköpostitse tai puhelimitse. Lomakohtien jakaminen, laskuttaminen ym. niihin liittyvät asiat työllistävät minua lähes päivittäin, samoin jäsenrekisterin ja jäsenisivujen päivitys. Tehtäviin sisältyvät myös mm. liiton huomionosoituksiin liittyvät asiat, kokousjärjestelyt, jäsenmaksuasiat sekä arkistointi ja diariointi. Olen JATTK-työttömyyskassan yhdyshenkilö, ja tähän liittyy muutamia kokouksia ja koulutuksia vuosittain.

Mikä oli työviikon kohokohta?

Positiivinen palaute jäseneltä, kun aika tavalla saimme tehdä muutoksia, jotta hän pääsi pohjoisesta Töölön asuntoon.

Millainen ihminen Anja Mustajoki on?

Olen sosiaalinen ja empaattinen henkilö, jolla on useita jo lapsuudesta lähtöisin olevia ystävyys-suhteita. Olen kahden nuoren aikuisen äiti. Luen mielelläni kaunokirjallisuutta, käyn teatterissa, elokuvissa ja konserteissa joitakin kertoja vuodessa. Suosin kaupunkilomia. Minä olen hän, joka

tervehtii linja-auton kuljettajaa ja juttelee vieressä istuvan vieraan kanssa.

Mikä on sinulle tärkeää elämässä?

Nuoreni ovat minulle a ja o, kuten kai kaikille vanhemmille. Yritän hoitaa tehtäväni kunnialla ja olla muutenkin hyvä ihminen. En haikaile eläkkeelle, sillä pidän työstäni ja sen tuomasta sosiaalisuudesta. Päivittäin minulla pitää olla aikaa ojentautua vuoteelle hyvän kirjan kanssa edes hetkeksi. Pyrin käymään 2 - 3 kertaa viikossa ryhmäliikunnassa, jolloin hoidan hieman ongelmallista selkäänikin. Suosikkilajini on kuntopyöräily.

Terveiset jäsenistölle

Olette mukavaa joukkoa ja teidän kanssanne on hienoa tehdä töitä. Tunnen olevani kuin suuressa perheessä. Välillä on kauhea kiire ja puhelin pirisee taukoamatta. Juuri saatuja toimenpiteitä ei ehkä aina ehdi tehdä kokonaan loppuun, ja siksi joskus saat jättää nettiin joku asia päivittämättä. Sellaisesta olen todella pahoillani. Kun olet jäämässä eläkkeelle tms., muista täyttää muutoslomake ajoissa. Niiden puutteesta tulee liitolle kovasti ylimääräistä maksettavaa ja vaivaa.

Maanantai 14.3

- sähköpostin läpikäynti ja tarvittavat toimenpiteet
- liiton lomakohtien vapaiden ajankoh-
tien päivittäminen jäsenisivuille
- lomakohtien ja Helsingin asuntojen uu-
sien varausten vahvistaminen
- työterveyslääkärin tapaaminen vuositar-
kastukseen liittyen
- iltapäivällä JATTK-työttömyyskassan kou-
lutustilaisuuden materiaalin läpikäynti
- jäsenpalvelua puhelimitse sekä Vierumä-
en golf-pelioikeuksien vahvistaminen tälle
kaudelle

Tiistai 15.3.

- sähköpostin läpikäynti ja tarvittavat toi-
menpiteet
- myyntireskontran hoitaminen
- avainten postitus liiton Töölön asuntoihin
majoittuville
- pahvit ja lehdet kierrätykseen
- yhdistysten ja jäsenten asioiden hoita-
mista puhelimitse
- Työaikalait-kansion päivitys

Keskiviikko 16.3.

- sähköpostin läpikäynti ja tarvittavat toi-
menpiteet
- liiton työvaliokunnan kokouksen valmis-
telua (lomakohtien osalta alustavaa
pohdintaa, muutetaanko hakuaikoja pal-
velemaan jäsenistöä paremmin)
- uudet koodit Saariselän asuntojen avain-
kaappeihin ja koodien siirto varauspohjiin
- ilmoitus Vierumäen uusista lomailijoista
Vierumäen vastaanottoon (Hotelli Scan-
dic)
- järjestöpäällikön kanssa tutustuminen
liiton e-asioinnin muutoksiin
- yhdistysten toimihenkilöiden ohjeiden
päivittäminen
- puhelinpalvelua

Torstai 17.3.

- töihin leipomon kautta (työvaliokunnan ja
UNK:n kokousten sämpylät ja pullat)
- työvaliokunnan kokouskahvit neukkariin,
sähköposti ja toimenpiteet, puhelinpal-
velua
- lomakohtien varauksiin liittyviä järjes-
telyjä (mm. mistä löytyy uudet lomailijat
peruuntuneeseen varaukseen)

Perjantain 18.3.

- työterveyshuollon laboratorion kautta töi-
hin (vuositarkastuksen labrakokeet)
- normaaleja toimistorutiineja: jäsenpalve-
lua sähköpostilla ja puhelimitse
- Helsingin asuntoon majoittuja on unohta-
nut avaimet kotiinsa ja tulee noutamaan
toimistolta uuden avaimen (onneksi ehtii
ajoissa)

Kenttäkelpoisuus- suoritteena marssi

Teksti: Mika Räisänen

Kuva: Juha Susi

Kevät on retkiihitojen aikaa. Pohjois-Karjalassakin järjestettiin hiihtolomaviikon aikana kolme eri retkiihittotapahtumaa, osa numerolapun ja ajanoton kanssa, osa ilman. Osallistuin retkiihidoista yhteen, Pogostan hiihtoon. Tänä talvena hiihtokilometrejä oli ennätysellisen vähän takana, vain 245. Vaikka hiihdossa otetaan aikaa ja hiihdetään numerolappu rinnassa, niin hiihtokilometrien vähydestä johtuen päätin hyvissä ajoin keskittyä aistimaan retkiihdon tunnelmaa ja nauttia maisemista sekä huoltopaikkojen tarjoiluista. Samasta syystä päädyin suksivalinnassa uusvanhaan keksintöön, karvapohjasuksiin, joita on tänä vuonna tullut markkinoille useaakin merkkiä ja mallia. Muistan lapsuudessa jo hiihtäneeni vastaavanlaisilla karvapohjasuk-

silla. Sittemmin malli hävisi, kunnes markkinoille tuli ns. voiteluvapaat pitopohjasukset ja nyttemmin siis karvapohjasukset, joissa voidellaan vain luistopinnat. Pukeuduin erään Puolustusvoimauudistuksen myötä lakkautetun joukko-osaston edustusverryttelyasuun, mikä saikin aikaan runsasta keskustelua niin lähtöalueella kuin huoltopaikoilla. Pohjoiskarjalainen kansa ei ole unohtanut. Lähtö oli ensimmäistä kertaa ajallisesti porrastettu kolmeen eri ryhmään, ja oma lähtöpaikkani oli niistä viimeisessä. Otin suosiolla karsinasta sen vihoviimeisen rivin. Lähtö sujui verkkaisen leppoisasti aina ensimmäisen alamäkeen saakka, jolloin liike pysähtyi arempien lasikijoiden auratessa ja miettiessä, uskallanko vai en. Seuraavat kilometrit mentiin leppoisasti tasatyöntöä, aina välillä joku

hurja mutkitteli latujen välissä ohittaen välillä oikealta ja vasemmalta tuhlaten alkumatkasta voimavarojaan, joita tarvitsisi matkan edetessä. Ensimmäinen huoltopaikka tuli 8 km:n kohdalla, jolloin suurimmat ruuhkat olivat jo takanapäin.

Keli oli pikkuisen pakkasen puolella, ja moni voideltavalla suksella liikkeellä ollut hiihtäjä mietti purkkivoiteen ja liisterin välillä. Itse olin tyytyväinen, ettei tarvinnut ko. asialla päästä vaivata. Tutkin satunnaisotannalla kanssakilpailijoiden suksia ja havaitsin, etten suinkaan ollut ainoa karvapohjasuksella matkassa oleva. Yllättävän moni oli valinnut helpokäyttöisen ja huolettoman karvapohjasuksen. Matkan edetessä havaitsin, että luisto on vertailukelpoinen voideltaviin suksiin. Pitoa sen sijaan piti etsiä hartioista, sillä liian usein potku meni kokonaan läpi



Tällä kaudella markkinoille tulleet karvapohjasukset tuovat helpotuksen harrastelijan voiteluongelmiin. Hintataso laskenee seuraavalle kaudelle suksivalikoiman lisääntyessä.

Ansaitsin tapahtumasta kunto- ja kenttäkelipoisuussuorituksen. Puolustusvoimien normiohjeistuksen mukaan vähintään 50 km:n hiihtotapahtuma oikeuttaa marssisuoritukseen. Lisäksi työnantaja maksaa tietyn edellytyksin 50 % osallistumismaksusta takautuvasti. Eikä unohtaa sovi viime lehdes-
sä kirjoittamastani mahdollisuudesta anoa osaa osallistumismaksusta liittotakaan. Aikaa minulla suoritukseen meni hieman yli 3,5 tuntia. En tiedä, mittasiko suoritus millään tavoin kenttäkelipoisuuttani. Vertailukohtana esitän aiemmin tänä talvena suorittamani hiihtomarssin sotilassuoritus- ja –varustuksessa. Aikaa suksilla meni vajaa 6 tuntia. Hiihdon jälkeen olin huomattavasti väsyneempi, enkä tiedä, olisinko kyennyt taistelukuntoisena useaan päivätaipaleen mittaiseen marssisuoritukseen peräjälkeen.

Kuntoilijalle voin kokemuksen perusteella suositella karvapohjasuksia niiden helpouden ja toimivuuden takia. Sukset mahdollistavat kynnystä hiihtoharjoitteluun ja hiihdon aloittamiseen. Nyt voidaan sanoa, että aloittaminen on helppoa. Lumi tietysti edesauttaa hiihdon harrastamista. Toivotaan runsaslumisia ja leutoja talvia, jolloin niitä kilometrejäkin tulee enemmän. Vain muutaman kerran matkan varrella tuli mieleeni, että olisi niitä kilometrejä voinut olla enemmänkin alla ennen tätä hiihtoa.

Pogostan hiihto

- kaksipäiväinen tapahtuma maaliskuussa
- matkat 51 km (p), 58 km (v) ja 30 km retkisarja
- osallistujia 1 000 – 3 000
- 40. Pogostanhiihto järjestetään 18.–19.3.2017
- tapahtuman internet-sivut www.pogostanhiihto.fi

Karvapohjasukset

- markkinoilla useita malleja ja merkkejä
- kuntoilijan ja aktiiviharrastajan suksi
- toimii useimmissa keliolosuhteissa
- toimintaidea: suksi liukuu myötäkarvaan ja pitää vastakarvaan
- vaihdettava karva, toimii jopa 2 000 km
- hoitona karvan puhdistus voiteenpoistoaineella
- luistoalue voidellaan kelin mukaan joko pikaluistolla tai suksen pohjaan lämmitettävällä voiteella
- hinta noin 300 €



Kuva kertoo enemmän... Etsimme kuvaus- avustajia

Haluatko juuri Sinä olla mukana toteuttamassa digikamerasi kanssa entistä monipuolisempaa Päälystölehteä? Lehdellämme on mainiot kirjoittaja-avustajat, mutta kuvittajista on pulaa. Haluaisitko ottaa lehteen kansikuvan tai rikastuttaa lukijan katselukokemusta lähettämällä artikkeleihin kuvia? Samalla Sinulle avautuu mahdollisuus pieneen lisäansioon.

Ehkä tiedät jonkun palveluskaverisi olevan innokas kamerankäyttäjä, vinkkaa hänelle mahdollisuudesta ryhtyä Päälystölehden kuvausavustajaksi.

Soita rohkeasti ja kysy kuvausavustajan työstä päätoimittaja Juha Sudelta, 040 301 9294.

eikä suksi pitänyt toivotulla tavalla. Toisaalta rataprofiili ylä- ja alamäkineen oli sellainen, että haarakäynnille oli siirryttävä, oli suksi minkälainen tahansa.

Hiihto eteni retkihiihtovauhtia, ja juttukaveri vaihtui vierellä aina välillä. Hiihtäjiä alkoi tulla selkää edellä vastaan; niitä, jotka tuhlasivat voimansa ja energiansa ensimmäisille kymmenille kilometreille. Pitäisi olla malttia matkassa, onhan kyseessä kuitenkin pitkäkestoinen suoritus. Pogostan hiihto on tunnettu hiihtäjiä kannustavista kylteistä ladun varrelta, ”eteenpäin se on nenileenkin meno”, ”kyllä mäki aina velekansa maksaa”, ”köyhyys kaukana, vielä on vitonen jäljellä”. Toinen asia, mistä hiihto tunnetaan, on kannustavat ja iloiset talkoolaiset, joita tarvitaan satoja tapahtuman järjestämiseen.

Katse kohti tulevaisuutta

Teksti: Pirkko Lokinperä Kuva: Minna Paukku

Päällystön Naisten liittokokous pidettiin maaliskuussa Viking Grace -laivalla välillä Turku-Tukholma. Kokousedustajat miettivät ahkerasti Päällystön Naisten Liitto ry:n tulevaisuutta ja jäsenille tarjottavaa toimintaa. Ideoita riitti ja oli todettava, että ryhmätöille ja keskusteluille olisi pitänyt varata aikaa paljon enemmän. Päätimme, että Päällystön Naisille luodaan Facebookiin suljettu keskustelualusta, jossa hyvin alkanutta keskustelua pystytään jatkamaan. Päällystön Naisten Liitto ry:n hallitus jatkaa

kokousväen tekemien ryhmätöiden purkoa, ja uudet, ideoista poimitut tuulet puhaltavat v. 2017. Hyvä idea voidaan toteuttaa nopeamminkin.

Itse kokous vietiin reippaasti, mutta kuitenkin keskustellen läpi. Keskustelut käytiin erittäin rakentavassa hengessä ja liiton toimintaa kehittävällä otteella. Vuoden 2016 teemaksi päätettiin "Ystävää ei jätetä". Liiton jäsenyhdistysten määrä on ollut vähenemässä ja yhdistysten jäsenmäärät pienenevät luonnollisen poistuman myötä. Sen

vuoksi on erittäin tärkeää, että kannamme huolta toisistamme. Lämmin kiitos liittokokouksen osanottajille ja hyvää kevättä kaikille jäsenille.

Koska liittokokous pidettiin laivalla, päätettiin perinteinen sankarivainajien muistaminen hoitaa hiukan toisella tavalla. Hämeenlinnassa järjestettiin 13.3. talvisodan päättymisen muistoksi seppeleenlaskutalaisuus Summan patsaalla, jonne puheenjohtaja **Pirkko Lokinperä** ja sihteeri **Arja Haakana** kävivät laskemassa kukkavihon.

Tarja-Tuulia Huttulan, Tarja Kankareen, Pirkko Lokinperän, Kati Räisäsen, Sisko Lautamäen ja Anne Pulkkinen mielestä kaunis keväinen saaristo ja laivan tarjoamat puitteet antoivat hienon mahdollisuuden kokoustapahtuman ja ryhmätöiden läpiviemiseksi.



Evp-kesäpäivät kylpylähotelli Yyterissä

Ilmoittautuminen Hotelli Yyterissä, Meri-Porissa (Sipintie 1) lauantaina 6.8. klo 10 – 11.30. Majoittumisen jälkeen lounas ja klo 13 lähdetään opastetulle bussikierrokselle Meri-Porin alueelle. Kierroksen aikana pidämme kahvitauon Reposaassa. Kiertoajelu kestää noin kolme tuntia ja sen jälkeen on mahdollista ennen illalliselle koontumista käyttää Kylpylä Merenneidon palveluita veloituksetta omaan tahtiin. Veljesillallinen alkaa klo 19.30 hotellin ra-

vintolassa, jossa nautimme satakuntalaisen saaristolaispöydän antimista. Ilta jatkuu tanssin merkeissä.

Sunnuntaina 7.8. aamiaisen jälkeen on mahdollisuus kurssikokousten pitämiseen ja käydä kylpylässä ennen kotimatkaa. Koko paketin hinta on 120 euroa, sisältäen tulolounaan, opastetun bussikierroksen ja kahvit, veljesillallisen ruokajuomineen, aamiaisen ja kylpylän palvelut. Mikäli tulet perjantaina, on paketin hinta 180 euroa.

Lisähinta yhden hengen huoneesta 35 euroa/vrk. Pelkästään veljesillalliselle osallistujalle hinta on 50 euroa.

Ilmoittautumiset Lauri Sundille 30.6. mennessä, kertokaa myös erikoisruokavaliot, lauri.sund@pp1.inet.fi tai 0500 736 383. Ilmoittautuminen vahvistetaan maksamalla osallistumismaksu ilmoittautumisen mukaisesti evp-yhdistyksen tilille FI50 1131 3000 1083 93, 30.6. mennessä.

Yläpunkka ei kiinnostanut perinnepäivillä

Teksti: Markku Virtanen

Päälystöliiton evp-yhdistys vietti Perinnepäiviä Santahaminan luonnonkauniilla saarella 19. - 20.3. Pitkämatalaiset saapuivat jo perjantaina ja saivat nauttia Sandiksesta muita pidempään. Pääjoukko ryhmittyi alueelle lauantaina aamupäivän aikana. Majoittuminen sotilaskasarmiin sujui vanhoilta sotalailta ripeästi. Jostain syystä yläpunkka ei enää ollut kiinnostava kohde. Sotilasruokailun jälkeen oli helppoa koota tyytyväiset osallistujat luennoille Kaartin jääkäriyrymentin Perinnetaloon, jossa **Jarmo Nieminen** kertoi huhtikuun 1918 tapahtumista Euroopassa ja etenkin Etelä-Suomessa ja Helsingissä. Lyhyen tauon jälkeen saimme rautaisannoksen tietoa punavankien kohtaloista Helsingin alueella ja Santahaminassa. Kumpikin luento hiljensi kuulijat ja laittoi ajattelemaan asiaa hieman uusin silmin. Iltapäivä päätettiin prikaatikenraali **Pekka Toverin** esitelmään Kaartin jääkäriyrymentistä. Vauhdikasta ja värikästä esitystä oli mielenkiintoista seurata. Tiiviiden luentojen jälkeen oli mukava käydä sotilaskodissa kahvilla, ja sitten alkoikin

olla jo kiire vaatteiden vaihtoon. Perinteinen veljesillallinen nautittiin Santahaminan kerholla pitkän kaavan mukaan. Tilaisuus aloitettiin tervetuliaismaljalla, jonka jälkeen palkittiin yhdistyksemme entinen puheenjohtaja **Perti Heikkilä**. Tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** on myöntänyt hänelle sotakamreerin arvonimen yhdistyksen esityksestä. Ruoka ja juoma maistuivat ja aika vierähti nopeasti. Mutta kaikki hauska päättyi aikanaan ja oli aika siirtyä kasarmille nukkumaan. Sunnuntaipäivän tärkein asia oli vuosikokous, jota ennen Päälystöliiton puheenjohtaja **Sakari Vuorenmaa** kävi kertomassa meille ajankohtaisista asioista. Vuosikokousasiat käsiteltiin nopeasti **Valto Vainion** johtaessa kokousta. Keskustelua herätti jäsenten tekemä aloite Evp-yhdistyksen ja ATOP:in yhdistymisestä. Keskustelun jälkeen yhdistymisasiä päädyttiin selvittämään ja hallitusta evästettiin toimimaan asiassa tarmokkaasti. Yhteistyötä ATOP:in kanssa jatketaan myös tulevaisuudessa ja sitä pyritään kehittämään.

Jäsenristeily Tallinnaan 23. – 24.5.

Risteilemme M/S Baltic Queenillä, joka lähtee Helsingin Länsiterminaalista ma 23.5. klo 18.30 ja saapuu Tallinnaan klo 22. Majoitumme laivalla 2-hengen hytteissä, ja aamulla klo 8 – 11.45 on mahdollista käydä maissa. Laiva lähtee paluumatkalle klo 12.30 ja saapuu Helsinkiin klo 16. Buffetruokailu on klo 12 ja tutustumiskäynti laivan komentosillalla klo 14.15 alkaen. Menoilta klo 19 – 22 järjestetään keskustelutilaisuus Evp-yhdistyksen alue- ja perinnetyön kehittämisestä sekä kuullaan toiveita Evp-yhdistyksen toiminnan monipuolistamiseksi. Tämä kaikki maksaa sinulle ja avecille vain 39 euroa/hlö. Auto mukaan laivaparkkiin maksaa 30 euroa, paikkoja on rajoitusti ja ne varataan ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautuminen 20.4. mennessä Perti Heikkilälle, pertti.heikkila@pp1.inet.fi tai puh. 040 702 3933. Ilmoittautuminen vahvistetaan maksamalla osallistumismaksu Evp-yhdistyksen tilille FI50 1131 3000 1083 93, 20.4. mennessä.

ATOP jatkaa ammattikunnan perinteen parissa

Teksti: Ari Pakarinen

Ali-, Toimi- ja Opistoupseerien perinneyhdistys ry. kokoontui 25. vuosikokoukseen yhdistyksen kotipaikalla Lappeenrannassa 20.3. Vuosikokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat, kuten vuoden 2015 toimintakertomus ja tilinpäätös sekä vuoden 2016 toimintasuunnitelma ja talousarvio. Yhdistyksen toiminnan painopistealueina alkaneena toimintavuonna ovat lakkautettavien Päälystöyhdistysten tukeminen ammattikunnan perinnemateriaalin säilyttämisessä ja esineistön esittäminen erilaisissa näyttelyissä, osallistuminen ammatikuntamme pääopinahjon Maasotakoulun ja sen edeltäjien historian kokoamiseen ja kirjoitustyöhön sekä ammatikuntamme koulutukseen liittyvän valokuvamateriaalin kerääminen ja taltiointi.

Henkilövalintojen osalta tehtiin päätöksiä valitsemalla hallituksen jäseniä erovuoroisten tilalle. Yhdistyksen hallituksen puheenjohtajana jatkaa **Keijo Koivisto**, varapuheenjohtajana ja taloudenhoitajana toimii **Risto Manninen**, sihteerinä **Hannu Tapanainen** ja hallituksessa jatkavana toisen vuoden jäsenenä **Ensio Fihlman**, **Aki Karvonen**, **Martti Lång** ja **Ari Pakarinen**. Uusina jäseninä hallitukseen valittiin **Jyrki Lukkarinen**, **Juhani Ranta** ja **Hannu Tapanainen**.

Vuosikokoukselle tehdyt aloitteet tai esitykset yhdistyksen toiminnan yhdistämisestä toisen yhdistyksen perinnejaostoon eivät edenneet kokouskäsitelyssä. Tämä olisi väistämättä tarkoittanut ATOP ry:n lakkauttamista ja perinnetyön hankaloitumista mm. perinnemateriaalin ja -aineistojen ke-

räämisen kannalta. Yhdistyksen hallitusta evästettiin kokouksessa perinnetoiminnan eri muotojen kehittämiseen ja tiedottamisen tehostamiseen.

Jäsenmaksu varsinaiselta jäseneltä on 10 euroa, kannattavilta yhdistyksiltä 40 euroa ja kannattavilta henkilöjäseniltä 20 euroa. Jäsenmaksut peritään evp-henkilöiltä pankkisiirrolla, joka lähetetään jäsentiedotteiden yhteydessä kevään 2016 aikana. Palveluksessa olevilta Päälystöliiton jäseniltä ei peritä jäsenmaksua vuonna 2016.

Yhdistyksen varainhankinnan ja ammatikunnan yhtenäisyyden kannalta merkittävän perinnemitalin myyntitoiminnasta vastaa **Asko Nieminen** Tampereelta. Jäsentiedotteessa tiedotetaan mitalin hankkimiseen liittyvistä menettelytavoista tarkemmin.

Kesä, Markovilla ja Lapin lumo

Syyistä tai toisesta Päällystöliiton jäseniä ei kiinnosta matkata kesällä Lappiin lomalemaan, ja niinpä Tunturimaja Markovillas-
sa on paljon vapaita viikkoja jäljellä. Lapin lumon voi löytää kesälläkin, ja Markovilla on mainio tukikohta, johon on mukava palata antoisan päiväretkien jälkeen. Päivävaellukset Saariselältä esimerkiksi Suomujoelle, Raja-Jooseppiin, Inarinjärvelle tai Lemmenjoen kultamaisemiin tarjoavat hui-
kaisevan määrän elämyksiä. Käynti Siida-

museossa avaa silmät saamelaiskulttuurille ja maamme alkuperäiskansan elinkeinoihin. Autio- tai varaustupia löytyy paljon UKK-puistosta tai Lemmenjoelta, jos haluaa saada enemmän seikkailusta irti ja viipyä yhden yön yli. Takuuvarmasti tähän sarjaan kuuluu näkemisen ja kokemisen arvoinen reitti Aittajärven kautta Paratiisikuruun ja takaisin. Tunturimaja Markovillassa on viisi täysin varusteltua 6-hengen huoneistoa. Kaikissa

huoneistoissa on olohuone, yksi makuuhuone, parvi, sauna, pesuhuone, varaava vuolukivitakka ja täysin koneellinen tupakeittiö.

Varaa ja viihdy

Katso vapaat ajat ja mökkien hinnat sekä pohjapiirrokset/kuvat: www.paallystoliitto.fi/jasensivut/lomatoiminta
www.saariselka.fi, www.inarisaariselka.fi
Varaukset Anja Mustajoki 040 301 9290.